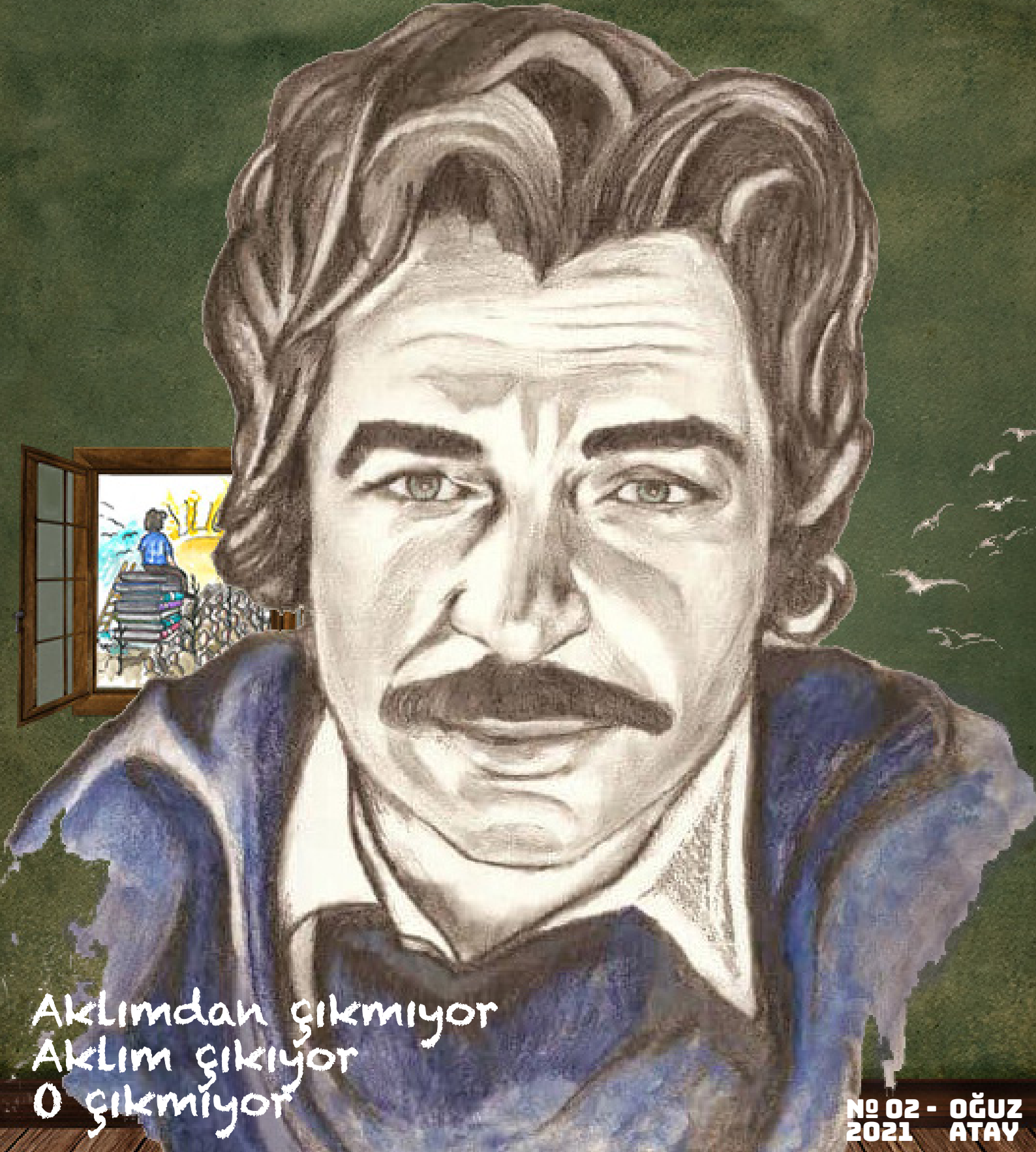

Meftun.Art

Sanat ve Edebiyat Dergisi

www.meftun.art

Aklımdan çikemiyor
Aklım çikiyor
O çikemiyor

№ 02 - OĞUZ
2021 ATAY

Meftun.Art

Sanat ve Edebiyat Dergisi

www.meftun.art tarafından hazırlanmıştır
İnstagram / meftun_art

Genel Yayın Yönetmeni: Emre Karataş
Sanat Yönetmeni: Melike Çan
Editör: Begüm Gür

İletişim: www.meftun.art/iletisim
infomeftun.art@gmail.com

Yazarlar

Badel Deniz Kenet • Begüm Gür • Emre Karataş • Arda Çağan Güven
Yağmur Dalaklı • Melike Çan • Sara Temoçin • Bilgesu Özcan
Miray Palazlı • Adil Çetinkaya • Talha Maraş • Eylül Avcı
İdil Avan • Elif Rana Sivri

İllüstrasyon, Fotoğraf

Üveys Erkol • Ayça Oğur • Emre Karataş • Eren Karataş

Grafik Tasarım

Emre Karataş

Telif Hakkı © 2021 Tüm hakları saklıdır.
Bu dergide yer alan yazı, makale, fotoğraf ve illüstrasyonlar
elektronik ortamlar da dahil olmak üzere
yazılı izin olmaksızın kullanılamaz.

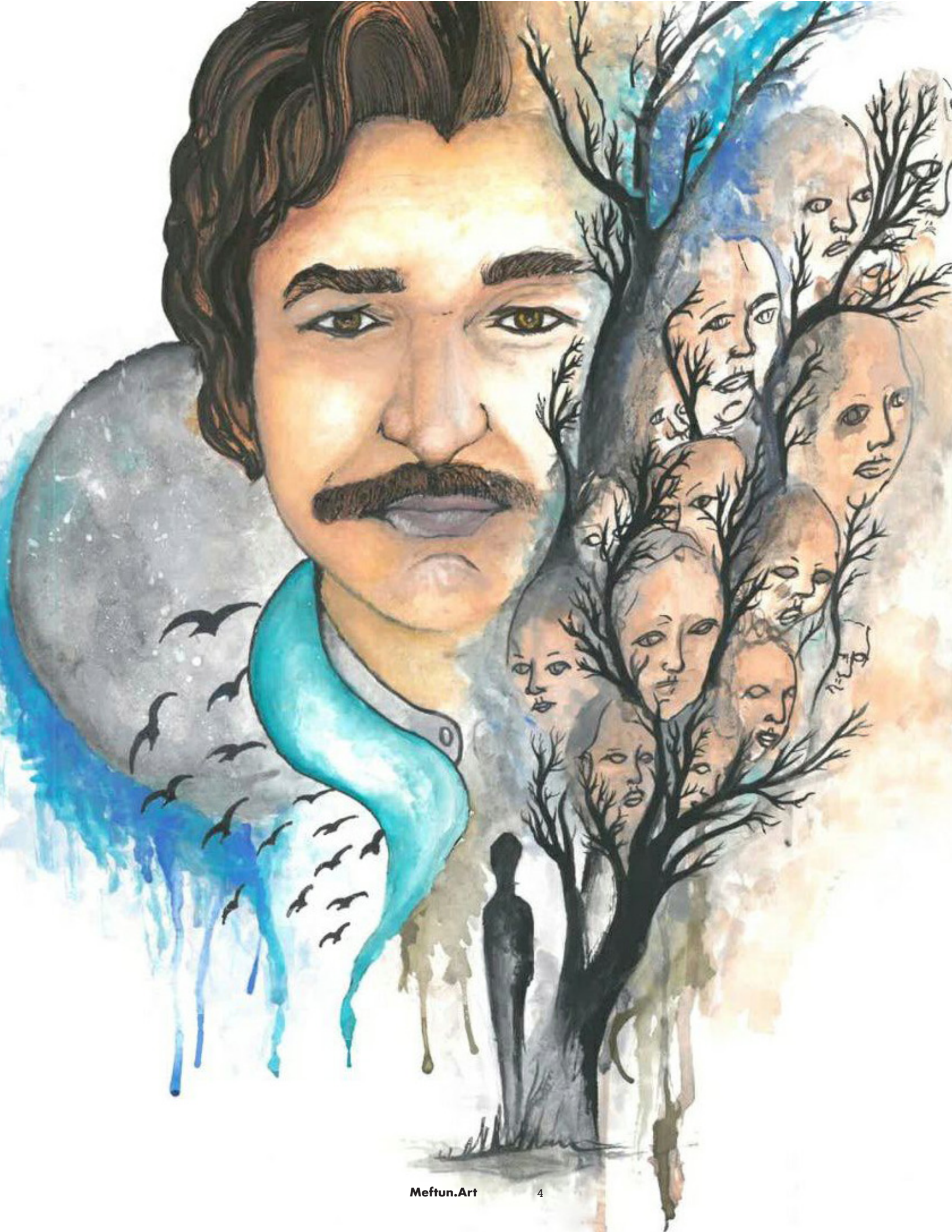
SUNUŞ

"Ben buradayım sevgili okuyucum, sen neredesin acaba?"

Yaşadığı dönemde kıymeti bilinmeyen yazarlarımızdan biri olan Oğuz Atay'ı ele aldığımız bu sayımızda onun hayatının dönüm noktalarını, eserlerindeki karakterleri ve yaşanmışlıklarını; onun kaleminden, onun sözlerinden ilham alarak anlatmaya çalıştık. Türk edebiyatında bizleri oldukça derin içsel yolculuklara sürükleyen, daha uzun yaşasaydı ve daha çok yazsaydı diye iç geçirdiğimiz Oğuz Atay'ın kıymeti maalesef aramızdan ayrıldıktan uzun süre sonra anlaşılmıştır. Sağlığında hiçbir eserin ikinci baskısı yapılmayan Oğuz Atay'ın ölümünden sonra kitapları yüzlerce kez basılmıştır. Son yıllarda ise popüler kültürün etkisi ile dizi ve filmlerde kitaplarından çeşitli bölümler sahnelendirilmiş hatta duvar yazılarına dahi konu olmuştur. Son olarak "Tutunamayanlar" kitabında kendi kalemle ele aldığı bir alıntıya yer vermek istiyoruz.

"Şu anda, sana güzel bir söz söyleyebilmek için, on bin kitap okumuş olmayı isterdim, dedi: Gene de az gelişmiş bir cümle söylemeden içim rahat etmeyecek: Seni tanıdığıma çok sevindim kendi çapımda..."

Biz de geç de olsa seninle tanıştığımızı çok sevindik kendi çapımızda...

İÇİNDEKİLER

- 6 Tüm Bilinmeyenleriyle Oğuz
- 8 Hiç Yaşanmamış Gibi
- 10 Ciltsiz Kitaplar Ordusu
- 12 Oğuz Atay Kitap İncelemeleri
- 15 İnşaat Mühendisi
- 16 Kanaat, Güzel Olmalıyız, Bir Resim
- 17 Şahsi I, Şahsi II
- 18 Kibrit, Yalnız Bahar
- 19 Serencam, Büyüme, Büyüdükten Sonra, Güneşim
- 20 Örümcekler, Yılanlar ve Tüm Diğer
- 22 Greyfutlu Gökyüzü ve Lüzumsuz Boşluk
- 23 Yinelenen Orman
- 24 İsimsiz Mezar Taşı
- 26 Film Sanatı
- 28 Cinema Verite ve Belgeselde Doğruluk
- 30 The Graduate
- 32 Moonrise Kingdom (Wes Anderson, 2012)
- 34 Requiem For a Dream (Dorren Aronofsky, 2000)
- 35 "Umberto D."

Genel Yayın Yönetmeni

Emre Karataş

Sanat Yönetmeni

Melike Çan

Editör

Begüm Gür

www.meftun.art

TÜM BİLİNMEYENLERİYLE OĞUZ ATAY

Bir 'günlük' benim hayatım, tekrar tekrar provasını aldığım bir hayat benimkisi. 12 Ekim 1934 günü Kastamonu İnebolu'da gözlerimi açmışım hayata karşı. O gün ağlayışımdır, ilk merhaba deyişim. Ben hatırlamam küçüktüm annem derdi ki, Babam Cemil Bey benim aksime öyle pek filmlere romanlara ilgi duymazmış, saçma bulurmuş. Bu sebeple ben de bütün kültürel özelliklerimi İlkokul öğretmeni annem Muazzez Hanımdan aldım. Çünkü ben babacığım, biraz da duygularımın 'romantik' bölümünü, sen kızacaksın ama annemden tevarüs ettim. Ben daha ne olup bittiğini anlayamadan bir bohça geldi yerleşti evimize. Bohça da kardeşim Okşan! Alın bu bohçayı

buradan, götürün artık, hâlâ niye burada duruyor dedim. Kışkandığım doğru kıskançlıkta bir duygu değil midir? Misal okulda öğretmenim sorsa kardeşini kıskanan var mı diye ilk ben parmak kaldıracığım.

İlköğretimimi bitirdikten sonra ailecek Ankara'ya yerleştik, orada Ankara Maarif Kolejine girdim. Her öğrenciden beklendiği üzere yüksek bir ortalamayla bitirdim. Liseyi bitirdikten sonra önce Shakespeare'in Hırçın Kız isimli oyununda oynadım. Daha sonra Turgut Zaim ve Eşref Üren'den resim dersleri almaya başladım. Gençlik yıllarımda bir hevesle başladığım karikatür maceram da sokakta gördüklerimi aileme anlatmamla başladı. Dört yanıma çeviren bu güzel sanatlar tutkumdan en çok babam rahatsızlık duyardı. Bunun karın doymurmayacağını söyleyince, Eşref Bey 'Babana söyle, sana köşe başında, işlek bir yerde bir bakkal dükkânı açsın o zaman. İyi para kazanırsın' dedi. Haklıydı bir bakkal dükkânı olmasa da karar verilmişti, babamın onaylayacağı gerçek bir meslek okumak için İstanbul Teknik Üniversitesi İnşaat fakültesine girdim.

O dört yılın bana kattığı bir şey varsa o da arkadaşım Turhan sayesinde tanıdığım Marksizm akımıydı bu sayede Marks, Hegel ve Lenin'in kitaplarını okumaya başladım. Kitaplar hep en iyi dostumdu, bu yazarlar dışında Dostoyevski ve Kafka okumayı da hep çok sevdim. Üniversite yılları nihayet sona erince İstanbul'dan askerlik için Ankara'ya döndüm. Burada dostlarım Cevat ve Vüsat' la tanıştım. Gönülsüzce kazandığım mühendislik diplomamı bir kenara bırakıp kendimi edebiyatın gizemine bırakmaya hazırdım.

Dergi hayatım Pazar postası vesilesiyle başlamış oldu, dergide imzasız yazılarımla ve çevirilerimle yer aldım. Edindiğim itibar ile edebiyatın saygın isimlerinden Turgut Uyar, İlhan Berk, Cemal Süreyya, Ceyhun Atıf Kansu, Ülkü Tamer, Ece Ayhan ve Atilla İlhan ile güzel arkadaşlıklar kurduk. Askerliği bitirip Yıldız Teknik Üniversitesinde öğretim üyeliğine başladım bir yandan da akademilerde ders veriyordum. Bu bir tek anlama geliyordu, Pazar Postası artık İstanbul'daydı.

Zaman geçti... "Siz Fikriye Fatma Gürbüz'ü ömrünüz boyunca sevip..." Evet dedim. Altı yıllık beraberliğimizden kızım Özgem doğdu. Özge on beşli yaşlarında rahatsızlığım nedeniyle tedavi olmak için İngiltere'ye gittim. Hasta yatağымda kızımın yazdığı mektuptaki noktalama işaretlerini düzelttiğimi hatırlıyorum da ondan Turgenev'in Babalar ve Oğullarını okumasını istedim. Ve ekledim "Bitirince konuşuruz." Nerden bilebilirdim o konuşma hiç olmayacaktı.

1960'lara baktığımda zor zamanlar geçiriyordum. Arkadaşım Uğur ile kurduğumuz şirketi batırdık, evliliğimi sonlandırdım. Zamanı gelmişti 1968 de ilk romanım Tutunamayanlar'a başladım. İlham aldığım kadın: Sevin Seydi. Duygusal ve entelektüel açıdan karşılıklı beslendik. Karar verdim Tutunamayanlar'ı ona ithaf edecektim, o da bu jestimi karşılıksız bırakmayıp ilk baskının kapağını tasarlamak için söz verdi. Aradan iki yıl geçti taslağı hazır olan romanımı, okuması için Vüsat Bener'e okuttum. Yazıları herkesten önce onun değerlendirmesi benim için çok önemliydi. Üstelik sevgili dostuma kitaptaki Süleyman Kargı karakteriyle adeta göz kır-pıyordum.

Tutunamayanlar da ne anlatmak istemiştim? Tutunamayanlar ile çok basit bir iş yapmak istedim; insanı anlatmayı düşündüm. Kapalı dünyalar içinde yaşayan yazarların bile bu cümleye hemen isyan edeceğini, "Peki herkes ne yapıyor?" diye öfkeleneceğini bildiğim halde bu basit gerçeği söylemekten kendimi alamıyorum."

Tutunamayanlardan; Turgut Özben ve Selim ışıık, her şey pamuk ipliğine bağlıydı.

"Selim öldü. Selimlik de ölmüştür. Başarının insanı sevimsizleştirdiğini yazmıştım bir yerde; fakat tutunamayanlığın sevimliliğine de kimsenin yanaşmadığını görüyorum. Neden yanaşsınlar? Bir arkadaşımın dediğine göre, ben romanda herkesi bir bakıma tutunamayanlığa çağırıyormuşum. Henüz bir karşılık alamadım." Bu cevabı verdiğim söyleşiden iki sene sonra Pakize Hanımla hayatımızı birleştirdik. Nikahtan yürüye yürüye çıkıp arkadaşım İsa'nın yanına geldik. İki kadeh rakı ikram edersin belki, belki iki de resim çekersin dedim.

Sırasıyla Tehlikeli Oyunlar da bir başka tutunamayan Hikmet Benol ve Hüsamettin Albayının hayatın ortasına fırlatılmalarını anlattım. Sonra Cahit Arf'ın ricasıyla üniversiteden tanıdığım Mustafa İnan hocamın hayatını anlattığım Bir bilim Adamının Roman'ını yazdım. Alışık olan üslubumdan taviz vermeden, İnan'ın çok kızdığı insanlardan bahsederken eşi Jale Hanım'a kurduğu en kötü cümle "Yahu Jale düşünebiliyor musun, adam samimi değil" oldu. Bir sonraki hamlem Korkuyu Beklerken: Yine toplumdaki kendini soyutlayan kahramanlar, yine insanı sıkıştırıp un ufak eden modern dünyayı anlatmak istedim.

Bir de tek oyunum, Oyunlarla yaşayanlardan bahsetmesek olmaz. Emekli tarih öğretmenimin de dediği gibi 'Oyun nerede başlıyor, yaşam nerede bitiyor?' Batı ile Doğu arasında tutunmaya uğraşanlar, yani Ermiş'in çevresi ve hatta kendisi için bile bu sorunun makul bir yanıtı henüz yoktu.

1976'nın sonlarına geldiğimizde başta grip sandığım sonrasında ilaçların geçirmediği bir baş ağrısına ve çift görmeye yol açan bir hastalık, beynimde iki adet tümör vardı. 22 Aralık günü

o tümörlerden sadece bir tanesi alınabilmişti. Aradan bir sene sonra 1977 yılı 13 Aralık günü arkadaşım Altay'ın evindeydik, ben müsaade isteyip banyoyu kullanmak istedim. Biraz uzun sürmüş olsa ki seslendiler, Nasılsın Oğuz?

Ben de yapıştırdım cevabı 'Sevinmeyin daha ölmedim?..'

Yağmur Dalaklı

HİÇ YAŞANMAMIŞ GİBİ

“Ne gördün kapıların birer birer kapandığı bir dünyada?”. Bu soruya yer veriyor usta yazar Tutunamayanlar’ında. Döneminde değeri yeteri kadar anlaşılamayan Oğuz Atay, sonrasında cümlelerini yine sitemkar devam ettiriyor. Üzerinden yıllar geçti, o Tutunamayanlar’da insanlar kendileriyle tanıştı. Toplumdaki yalnız silüetini gördü okuyucu. Kimileri kendi Olric’ini buldu, kimileriye kendilerinin hiç anlatılmadıkları gibi ifade edilmesini ağır buldu. Yaşamları da ağırdı da, bu yükü satırları dolaşmak daha da ağır geldi ve kitap yarım kaldı pek çoğunun elinde. Korkularıyla birlikte kaldırıldı başucundan, sanki kendinden uzaklaşmak böyle kolaymışçasına.

Oğuz Atay’ın yaşamında yüzüne kapanan pek çok kapı görebiliyoruz ne yazık ki. Anlatıklarının değeri bilinmeden ve sustuğu nice değerler varken ayrılıyordu hayattan. Günümüzde ise raflarda sıklıkla yer alan, pek çok kişinin dilinden düşüremediği kitaplarının anlam yoğunluğu oldukça aşık. Peki Oğuz Atay’ın yaşadığı ve karakterlerine yaşattığı bu dünyada biz kendimize nasıl yer veriyoruz? İnsanlar artık henüz kapılar kapanmadan gözlerini kaçırıyor eşiklerden. Tutunamamaktan ziyade farklı bir biçimde gösteriyorlar iç dünyalarını. Bir “tutunmama” var bu dünyada, insanın tutunabileceklerine yüz çevirdiği bir tür sendrom gibi. Atay’ın romanlarında çok farklı şeyleri çok farklı bir anlatımla okuduk, kendimizi bulduk. Kaybolduk kimi zaman da ve dönmek istemedik dünyamıza. Peki ya dünyamıza, kendi kendimizi kaybetme isteği ne zaman çıkageldi? Bizler, okuduklarımızla dış dünyaya bakmak yerine içe kapanmayı bir tür meziyet sayar olduk. Tutunamamak değil de, tutunabileceklerini göz ardı etmek var oldu insanların dünyasında.

Yaşarken anlaşılacak isteyen, anlayamayanlarının ruh hastası dediği Oğuz Atay bu ruhu kitaplarında yaşatmıştı. Kendisi belki tutunamadı fakat kitapları pek çoğumuza dokundu. Biz ise onun Turgut’undan, Selim’inden, Olric’inden, Albay’ından öğrenememiş, yüzümüzü hiç dönmediğimiz kapılar çoktan kapanmış gibi davranıyoruz. Oysa son durağa gelmedik daha, biliyoruz bakılacak çok fazla şey olduğunu. Bu yüzden belki de bunlarla tutunmalı ya insan.

Hayal kırıklıklarımız çok kuvvetli gibi yaşıyoruz hayatlarımızı. Sevinçlerimizin gücünü fark etmek zor geliyor. Kırıkların acısı kadar mutluluğun tatlı dokunuşuna yer vermiyoruz hislerimizde. Her şey yolunda giderken bile bırakabiliyoruz mutluluğun elini, yol arkadaşlığı yapmayı kesiyoruz. Yeni yollara çıkma hevesimiz olmadan hem de. Suyunu ihmal ettiğimiz çiçek solmadan anlam kazanamıyor saksıdaki güzelliği. Canımız gibi bakmamız için, dallarının can vermesi gerekiyor önce. Ve böylece biz de bir şeyler canımızı acıtmadan görmüyoruz, hayatımızın tutunacak dallarını.

İnsanlar Atay’ın çağırdığı tutunamayanlığa, tutunmayı tercih etmeyerek adım atıyor. Sanki tutunamayanlığa giden bir kestirmemiş gibi, kahvenin yanında estetik duran kalın kitabın fotoğrafı. Soyutlanmış dünya ile dünyaya somurtmayı karıştırıyor insanlar. Görünürden uzak hüznü, göze sokulan anksiyeteleri karıştırıyor. Acı çekip hayal kırıklıklarının olmadığı yere dönen karakterler gibi davranmıyor da, acısını besleyip mutluluğu için yarına bel bağlıyor hep. İnsanları, savaşıma isteğini göstermeyi bile denemeden sahte bir tutunamamayı gösterme zihniyeti kavramış.

Hayata darılıyoruz, geç değer veriyoruz. Çok düşünüyoruz, çok kızıyoruz ancak iyi giden şeylerin iyi gittiğini düşünmüyoruz bile. **“İşler bir kere düzelince, kötü günler sanki hiç yaşanmamış gibi oluyordu.”** Birlikte korkuyu beklediğimiz, çatışmalarına ortak olduğumuz öykü kitabında Oğuz Atay’ın bu sözlerini okuyoruz. Ve gerçekten işler düzeldikten sonra hepimiz için önemli oluyor. İşler bozulmadıkça iyi gelmez ki insana. Yanlış gibi görünse de evet, mutlu olmamız için bir şeylerin bozulması gerekiyor. Bozulmadıkça düzelemez de çünkü. Hiç bozulmayanın düzgün halini fark edemiyor insan.

Bizler, mutluluğa uzanmamız gerekmedikçe göremiyoruz onu. Bir şey uzaklaştıkça daha görünür olabilir mi ki?

Fark etmemiz için gülümseyebileceğimizi, önce silinmesi mi gerekiyor acaba gülüşlerimizin? O yüzden midir ki düzelenin daha önemli olması, daha mı çok özeniyoruz bozulabileceğini görünce?

Hayatı suçluyor, bugüne sitem ediyoruz. Bugünü hissetmeden yarını düşünüyoruz. Bugün bir şey yapmadım diyene kızıyor Montaigne. “Yaşadınız ya! Bu sizin yalnızca başlıca işiniz değil, en parlak işinizdir!” Her yeni güne mutlu olmak için uyanıyor insan. Sanki her gece düşleriyle birlikte onu mutlu eden şeyler, hafızasını terk ediyormuş gibi. Gözünü kapatıyor geceleri de, sabahları aynı mutluluklara açamıyor aynı gözleri sanki. En tatlı rüyadan uyanırken sitem eder insan zihnine, en güzel yerinde bitti uykusu diye. Güzel olabilecek günü ertelemenin nankörlüğüyle savaşıdır bu zihnin belki de. Halbuki kabus görünce yarıda kalmış düşlerin tadını anar insan. Seneleri geçtikçe uykuya giden vaktine yazıkların ihtiyar. Fırtınalar kopunca altında terlediği güneşi daha çok sever çocuk. Kadının tek kelimesiyle huzuru bulmak için önce sesini unuttur adam. Ancak yan odadan sesleneni olmadığında fırlatır kulaklığını genç kız. Hepsi uyur, kapatır gözlerini. Ertesi güne açamazlar aynı gözleri.

Oğuz Atay’la bekledikten sonra korkuyu, mektuplarda kaybolduktan, tren istasyonlarında sabahladıktan sonra belki de tutunmak da daha kolay mutluluğa. Tutunamayışın hikayesiyle daha da yakın tutunabilmek. Mutluluk kendi sözcüklerimizden daha yakın. Belki kendi Olric’imizle yağmurda gülmek, belki kendi hayatını ciddiye alarak oynamak...

Atay’ın hayat hikayesi çocuk yaşta sanatının hor görülmesiyle başlıyor ve hayal kırıklıkları içinde sonlanıyor. Atay’ın hikaye kitabı **“Kalabalık bir topluluk içindeydi. Başarısızdı.”** cümleleriyle başlıyor ve son cümlesiyle okuyucularının nerede olduğunu sorguluyor. Hayat bazen bir hikaye kitabına ne kadar da benzeyebiliyor. Ve senin sevgili okurların burada usta yazar, pek çoğumuz okudu seni ve belki yine pek çoğumuz okumamalıydı da. Yaşarken anlaşılmaya mecbur olduğunu söylediğin dünyada, yaşamayı anlamak için sana mecbur kalan pek çok kişi var. Ancak maalesef ki biz hala korkuyoruz. **“Sevmekten korkuyoruz. İnsan olmaktan korkuyoruz.”** İçinde en küçük güzellik olan bir şeyi bile tanımaktan çekiniyoruz. İçimizdeki bizi öldürüyor ama kalan gücümüzle yeni bir bizi yaratmıyoruz. Kalan gücümüzden bihaber, öylece bekliyoruz. Bekliyoruz ki hayat düzelsin.

Belki bir kere daha düzeldir de hayat, bir kere daha tadarız kendi bozduğumuz mutlulukları. Ve yaşamaya devam ederiz biz de, kötü günler sanki hiç yaşanmamış gibi.

Adil Çetinkaya

CİLTİZ KİTAPLAR ORDUSU

Hiç yazmıyorsun artık sevgilim.
Bekleye bekleye sarardı kağıtlar,
Gece örttü üstlerini.
Uzun zaman oldu ..
Çok uzun ...
Kelimelerin üstü tozlandı.
Atiları kalın çizilmiş cümleler silikleşti.
Eski neşesi kalmadı Özdemir'in, Ümit Yaşar'ın.
Yağmur sonrası buğulanan pencereye resim çizen çocuklar yattı.
İki güzel şiir sayfalar arasında sıkıştı.
Zaman kötü olunca malum şiir şiir öldürüldü insanlar.
Onlar için sabaha kavuşmak,
Geceyi sıyırmak,
Atılmamış atılamamış ama unutulmuş olanlardan farklı olmadı.
Yine sen yazmıyorsun diye
Bugün son yapraklarını döktü güller.
Eskimeye mahkum kalmış anılar,
Silmeye üşenilen raflara kaldırıldı.
Siyah beyaz ve karıncalı göstermeye başladı hayat.
Kelimeler, letrislerin elinde boğulup gitti.
İşte anlam aramak bu kadar anlamsızlaştı.
Yüreğimize Oğuz Atay'ın kaderi sindi.
Tutunamadık bizde bu kaygan yeryüzünde yaşarken,
Hatırlayan son kişinin de öldüğü,
Kaybolmuş anılar, hisli bir rüzgar eşliğinde,
Bugün eskimiş sevdamızın da son durağı olan,
Ciltiz kitaplar ordusunda yerini aldı.
İşte oranın tozunu kaldırmaya hiçbir şairin gücü yetmedi.

Miray Palazlı

Normal bir insan olmaya zorladılar, bana boş yere vakit kaybettirdiler. Olmayınca da anormal dediler.

Handwritten signature

Oğuz Atay Kitap İncelemeleri

Türk edebiyatının tartışmasız başında gelen isimlerinden olan Oğuz Atay, sayısız eser vermiş her eserinde de okuyucuyu kendine çekmeyi başarmıştır. Tutunamayanlar, Korkuyu Beklerken, Oyunlarla Yaşayanlar ve Tehlikeli Oyunlar önemli eserlerindedir. Oğuz Atay, kitapların gerek ruhu gerek konusu bakımından edebiyatımıza benzer eserler vermiştir. Hepsinde dil olarak sorgulayıcı, eleştirel ve alayla karışık bir anlatım kullanmıştır. Kitaplarındaki karakterleri hayata karşı tutunamamış olan, toplum tarafından dışlanan, kabul görmeyen ya da susturulan kişilerden konu almıştır. Bunların yanında sıklıkla kitaplarında bilinç akışından faydalanmıştır. Oğuz Atay'ın tartışmasız durup düşünmeyi, yer yer sorgulamayı gerektiren bir dili vardır bu sebepten Oğuz Atay'ı anlamak için Yahya Kemal'in de dediği gibi **"Düşünmek için durmak lazımdır."**

Etkileyici içerikleri dışında kullandığı tekniklerde de dikkatleri üzerine çeken Oğuz Atay, Tehlikeli Oyunlar kitabında tersten sembolizasyon yöntemini kullanmıştır. Kitabın baş karakteri olan Hikmet, kendine bile faydası dokunmayan bir kişiye, Hikmet'in karısı Sevgi de, sevgiyi değil sevgisizliği yansıtmış eserde. Son olarak Bilge'nin romanda sık sık okuduğundan bahsedilse de bilgelikten yoksun olan bir karakterdir.

"Beni şimdiye kadar otuz yedinci sayfaya kadar okudular, sıkılıp ellerinden bıraktılar, o sayfa açık öylece kaldım, o sayfada sarardım."

Biz Oğuz Atay'ı Tehlikeli Oyunlardaki Hikmet ile tanıdık. Kimsenin onu anlamadığı, sık sık kendiyi çeliştirdiği ve kendini bir yere ait hissedemediği bir karakter ile. Arada kalmışlık o kadar kuvvetlidir ki bunu kitapta geçen **"Ben ölmek istiyorum sayın albayım ölmek!"** ile **"Ben yaşamak istiyorum, yaşamak!"** sözleriyle bile anlamak mümkün. Yazdığı eserlerde kimse tarafından anlaşılmamış karakterleri konu alan Oğuz Atay'ın baktığımız zaman yazdığı karakterlerle ortak yönler taşıdığını görürüz. Dönemin şartlarından mıdır, eleştirici kişiliğinden midir bilinmez yazdığı eserler ne kadar etkileyici ve gerçekçi olursa olsun romanları beklediği ilgiyi görmemiştir. Zaman zaman romanlarının satırlarında da **"Beni anlamalısın, çünkü ben kitap değilim, çünkü ben öldükten sonra, beni kimse okuyamaz, yaşarken anlaşılmaya mecburum."** ya da bir diğer örnekle **Korkuyu Beklerken** kitabında kaleme aldığı **"Ben buradayım sevgili okuyucum, sen neredesin acaba?"** satırları sağlığında kıymetinin bilinmediğini, toplum ve okuyucu tarafından anlaşılmadığını kanıtlar nitelikte.

"Beni anlayacak biri çıkar mı acaba?"

Kişinin korunmak için oluşturduğu kabuk, yeri geliyor sırtında ve omuzlarında taşıdığı bir yük oluyor. Umutsuzluk ve karamsarlığın ön planda olduğu öyküleri, sizi kendi kabuğunuza çekiveriyor. Onu kırıp kendi sınırsızlığınızı bulmak da haliyle size bırakılıyor.

Genel olarak toplumdan kendini soyutlayan, yalnızlaşan insanları anlatmayı tercih eden Oğuz Atay, Korkuyu Beklerken adlı kitabında da bu tür insanları ele aldığını söyleyebiliriz. Anlaşılmak, dinlenilmek isteyen ama bir o kadar da toplumdan yabancılaşan ve bununla birlikte kişinin kendi içine çekilmesi -belki de kaçıışı- kendiyi tek başına kalışı anlatılmış. Sayısız öykü içeren bu kitapta okuyucunun kendinden bir şeyler bulması mümkün çünkü bizzat Oğuz Atay, toplumun içinden kişiler seçip bizlere yani okuyucuya sunmuş. Buna örnek olarak yine aynı kitapta Beyaz Mantolu Adam öyküsünde geçen kadın mantosu giymiş olan adamın Çiçek Pasajındaki bir saat satıcısı olduğu biliniyor. Oğuz Atay'ın ilgisini çeken bu satıcı toplumun, yoksulluğun en içinden seçilmiş bir tutunamayan örneği olmuştur.

Korkuyu Beklerken kitabında yazdığı **Unutulan** isimli öyküsünde ise unuttuğumuz değerleri okuyucuya hatırlatmayı amaçlıyor. Hikayede anlatılan bir kadının günlük işlere dalıp tavan arasında intihar eden kocasını unutmasıdır. Oğuz Atay'ın ironik diliyle anlattığı bu trajedik öykü, bize temelinde gündelik hayatımızda yaşadığımız yoğunlukla birlikte unuttuğumuz değer, sevgi ve daha bunun gibi birçok duyguyu yitirdiğimizi ve bunları gün içinde hatırlamamız gerektiğini söylüyor. Yine aynı kitabında yazmış olduğu "Sevgili Babacığım" sözleriyle başlayan **Babama Mektup** isimli bu yazı, orta yaştaki bir adamın babasına karşı duyduğu sevgisinin, öfkesinin ve siteminin bir yansımasıdır. Bu mektup aynı zamanda Oğuz Atay'ın babasını kaybettikten sonra yazmasından dolayı babasına söylemek istediklerinin bir dışavurumu olduğu düşünülüyor.

"Tamamen sana benzemekten korkuyorum baba, ben de senin gibi ölecek miyim? "

İç monolog olarak adlandırabileceğimiz, kendi iç dökmelerinden oluşan bu satırlar zamanında babasının davranışlarını bir yere oturtamayan Atay'ın , bugün de aynı şeyleri kendisinin yaşamakta olduğunu, yadırgadığı şeyleri bugün kendisinin yaptığını, pek çok konuda babasına benzediğini anlatmaktadır.

"İnsan her sözü kuşkuyla karşılıyor artık. Gerçekle düş birbirine karışıyor; yalanın nerede bittiğini anlamıyoruz. Tutunacak bir dalımız kalmıyor. Tutunamıyoruz."

Oğuz Atay'ın ilk eseri olan **Tutunamayanlar** kitabı, Türk edebiyatının en önemli yapıtlarından biri olmuştur. Bununla birlikte bu kitabı eşinden ayrıldıktan bir süre sonra ortadan kaybolduğu bu süre içinde kitabı tamamladığı düşünülüyor. Bu yıllar içinde bir gün aniden arkadaşı Cevat Çapan'ın kapısını çaldığı kitabını TRT'ye göndermek istediğini fakat çok kalın olduğundan seçmenlerin kitabı okuyamayacağını düşündüğünü dile getiriyor. Bu sürede Cevat Çapan'ın kitabı okumaya başlamasıyla birlikte çok beğendiğini söylüyor ve Cevat Çapanla birlikte kitabı TRT'ye veriyorlar. Ve bir süre sonra Oğuz Atay'ın TRT Roman Ödülünü kazandığını öğreniyorlar. Oğuz Atay'ın TRT ödülü almasıyla birlikte kitaba olan ilgi de gittikçe artıyor.

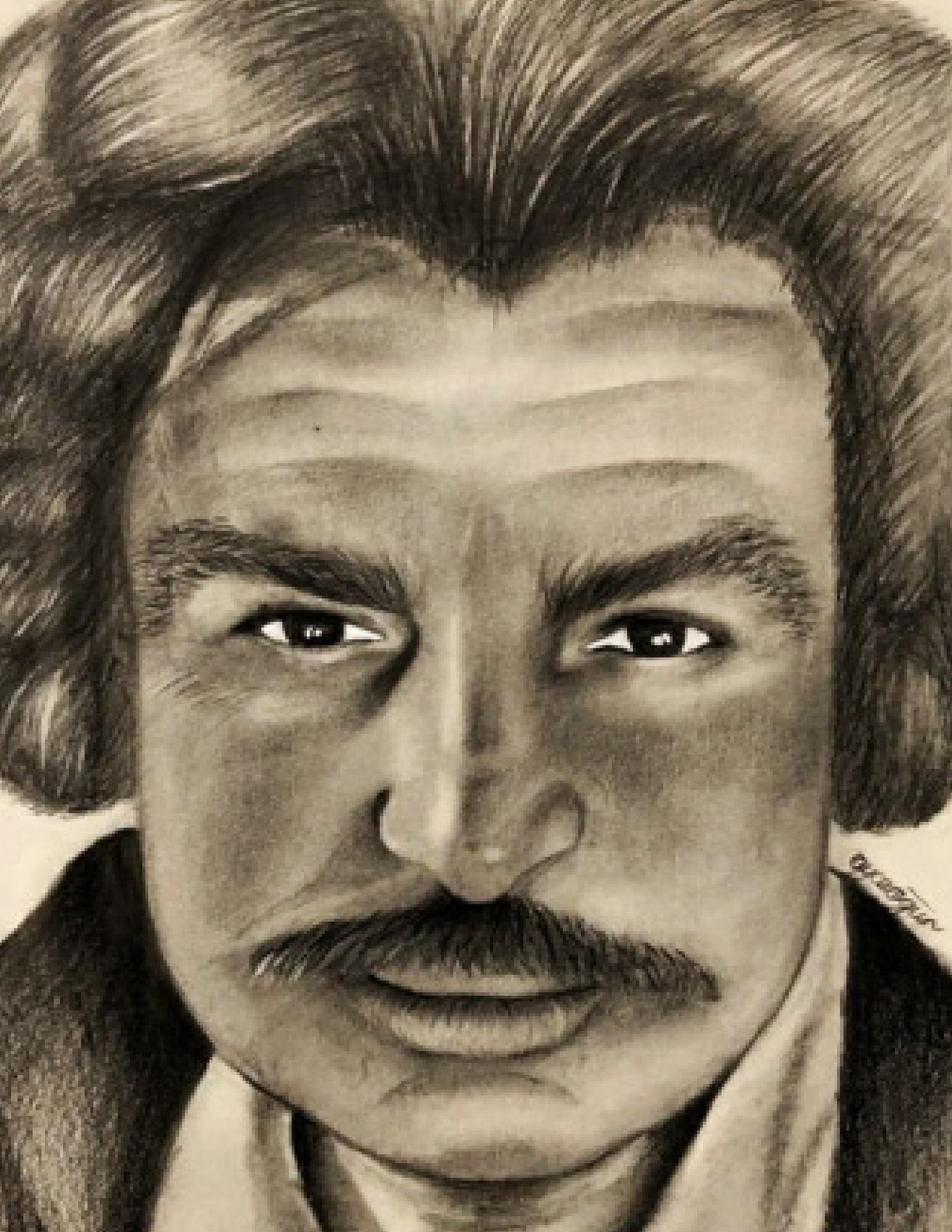
"Hayatım hayatımın romanıdır."

Kitabın ana karakteri olan Selim, toplum tarafından belli rollere sokulan, belli kalıplara sığdırılmaya çalışan hiçbir kalıba sığmamış tüm bunların sonunda da hayata tutunamamış biridir. Turgut ise Selim'e nazaran tutunan kişidir. Turgut Selim'i anlamak için onun hayatını araştırmaya başlamış. Araştırdıkça da farklı rollerle maskelenmiş sahte yaşamları fark etmiş. Öğrendiklerini kimseye anlatamayan Turgut, kendi kendine sorular sorup kendi kendine cevaplamaya başlamış. Kendiyle konuşması sonucunda sevimli ve hayali kahramanımız olan Olric ortaya çıkmış. Alışılmışın dışında belli bir olayı anlatmaktan çok izlenimlerden, ruhsal çözümlerlerden ve taşlamalardan oluşan bu kitap **"Ben iç dünyama dönüyorum, orada hayal kırıklığına yer yok."** diyenlerin kitabı haline gelmiş.

"Kolay okumalar, hızlı sevgiler, beğeniler, alışkanlıklardan koptuğumuz, kopabildiğimiz rahat ve geniş zamanlarımızı güç bir kitabı çözmeye, sevmeye ondan bir şeyler almaya, öğrenmeye ayırabildiğimiz bir gün Atay'ın romanlarını çok seveceğiz."

© 2000

İnşaat Mühendisi Oğuz Atay

1957'de, İstanbul Teknik Üniversitesi, İnşaat Fakültesi'nden mezun olan Oğuz Atay ardından da İstanbul Devlet Mimarlık ve Mühendislik Akademisi'nin İnşaat Bölümü'nde (şimdiki Yıldız Teknik Üniversitesi) öğretim görevlisiydi. 1975'te Doçent unvanını aldı. Bir yandan çeşitli dergilerde öyküler, makaleler ve söyleşileri yayınlanırken bunların yanında bir de "Topoğrafya" adını verdiği mesleki bir Kitap yazmıştır. Asıl mesleğinden çok yazarlığı ile tanınan Oğuz Atay inşaat mühendisliği yaptığı zamanlarda, Beşiktaş'ta bulunan ve Dolmabahçe Sarayının duvarının da bulunduğu ağaçlı yolda sarayın duvarının restorasyonunu üstlenmiştir. Oldukça düşük

bir maliyetle inşaatı bitirmiş olan Oğuz Atay restorasyon için ayrılan bütçenin çok az miktarını kullandığını fark eden yetkililer tarafından "düşük fiyatlı maliyet malzemedен çalınmasının nedenidir" gibi bir basit bir düşünce ile araştırma yapılmadan mahkemeye verilmiştir. Bunun gibi haksızlıklardan ötürü Oğuz Atay kendi mesleğinden uzaklaşarak yazmaya daha çok önem verdiği düşünülmektedir.

Emre Karataş

Kitapçıların ve çiçekçilerin bazı özellikleri olmalıdır Olric. Gelişi güzel insanlar bu mesleklerin içine girmemeli. Kitaplar ve çiçekler özel bir itina isteyen varlıklardır.

KANAAT

İster şarkın son hudutu
 İster garbın ilk semaları olsun .
 Bu vakitler ..
 Taze bir seher vakti,
 Ardına saklanan hissiz bulutlar gibi,
 Leke leke düşün üzerimize.
 Ne fark eder ?
 Beşer değmemiş olsun toprağa
 Ya da Gökkubbede asılı dursun.
 Bir kıyıda esen hür rüzgar
 Diğer kıyıda tene sürülmüş büryan olsun
 Ne fark eder ?
 Medeniyetlerin soluğu iki dudağında ise.
 Bir kenarda boyna sarılı elfida,
 Başka bir köşede parmak uçlarında vuslat olsun.
 İster ıslak bir gölge gibi düşün düşlere günbatımı,
 İsterse kuru toprağa serili kalsın.
 Ne fark eder ?
 Bir plak gibi fısıldıyorsa yüreğine zaman .
 Süt beyazı harelere
 Al al damlamış olsun ahir-i ömür
 Ne fark eder ?
 Yanıbaşımıza serili ise Ab-ı hayat .

Miray Palazlı

Güzel Olmalıyız

Hayatta dilenen bir başarı oldun benim için,
 Sonsuz , sonsuz dalgalar içinde,
 Bir bakış açısı ötesinde sevebilir misin beni?
 Ne varken yoku unutan, ne yokken varı...

İnsanlar artık yükseldikçe alçalmıyor,
 Biz büyüyelim seninle yalnız,
 Yalnız; büyüklük taslamak mı ? Asla!
 Asla; sadece çalıştığımız kadar varız...

Ne sen artık ondokuzundasın ne de ben,
 Büyüklenmek ne sana kalmalı ne bana,
 Küçüklenmek ne sana kalmalı ne bana,
 Ne isek o olmalıyız, ama güzel olmalıyız...

Talha Maraş

Bir Resim

Bir resim ne çok şey anlatır,
 Bir resim ne az şey anlatır.

Bozkırlarımda yetişmiş; su için ,
 Işık için, şehirlerime göç etmiş çiçekler.
 Yorgun yollarda kimisi uykulu,
 kimisi başı dik, kimisi unutulmuş.

Gel elinden tutup götürelim seni denmiş,
 O minibüsün ninnisiyle gelen uykuya yenilmiş,
 O zamanda o tatlı gelmiş, bu zaman olsa...
 O resimde olmak için verirmiş nesi olsa....

O resimde olanlara gelince, bir uyanış,
 Bir uyanış beklemişler yıllardır,
 Ve bu uyanış gelmiş çatmış....
 Her gün yeniden uyanmak, şimdi ise iş...

Talha Maraş

ŞAHSİ

Susamıyorum.
Yazamıyorum.
Ağlanacak derdim var da
Bir türü ağlayamıyorum...
Ağlayamadığım gibi
Anlatamıyorum...
Gerçi kimseyi de anlayamıyorum.
Son vagonu beş dakikayla kaçıyorum
Usanıyorum anlatamıyorum...

Susuyorum
Yazmaya başlıyorum.
Beceremiyorum yırtıp atıyorum.
Gökyüzünü boyayıp öyle yatıyorum.
Başka türlüsüne razı olamıyorum.
Aynı kişiler aynı filmler
Kabuslarda dolanıyor hatırlayamıyorum...

Susuyorum
Unutuyorum.
Yine aynı sabaha uyanıyorum.
Aynada yine ben
Yansımada yine ben
Yine bir sürü insan, bir sürü dert.
Ağzımı açıyorum, yine konuşamıyorum.
Böyle böyle alışıyorum.
Tam bitti derken başa sarıyor yine yazıyorum
Sonucunda ise yine yazamıyorum
Yazamadıkça susuyor
Sustukça ağlayamıyorum.

ŞAHSİ II

Dilim dönmüyor...
Kelimelerim oturmuyor...
Yazamıyorum...
Siliyorum siliyorum
Olmuyor olmuyor yine yazamıyorum...
Önce kendimden mi başlamalı?
Çok yanlış... Hayır hayır...
Çok bilmiş... Hayır hayır...
Hüzünlü? Hayır...
Hiçbir anlamı yok.
Şu an yazdıklarım gibi...
Hiçbir anlamı yok.
Boş bir sayfayı karalıyorum yeniden
"Zorunluluktan mı?"
Hayır.
Doğru yaptığıma inandığım tek şey
Yarınına bakmadığım tek şey
Umuda ihtiyacım olmayan
Bir daha dönüp bakmayacağım
Tek gerçek ve tek yalan...
Ağlamak gibi mesela
Meraklandırır izleyeni
Sen de köküne kadar yazarsın
İpin ucu baştan kopmuştur
"Peki ya sonuç?"
Hiç...
O dolu kâğıt bir çöp olur
Belki başkalarının ümidi
Belki bir dükkânda fatura
Belki bir ev kirası olur.

Kibrit

Bir kutu kibrit alıyorum avucuma
 Bir kibriti yakıyorum
 Bu bana, içimdeki soğuk rüzgarlara...
 Bir kibrit daha yakıyorum
 Bu da bana, sık dokuduğum hatalara
 Yakıyorum... Yakıyorum...
 Kibritin ucu nefsimle birlikte yanıyor.
 Suskunluğumla birlikte sönüyor.
 Sonra bir tane daha yakıyorum,
 Bu sefer gözlerine bakıyorum...
 Gözlerinde kendimi görüyorum
 Bildiğimin aksine tertemiz,
 Jilet gibi bir delikanlı.
 Utanıyorum...
 Kızarmaktan çok halimden utanıyorum
 Başımı öne eğip kibriti söndürüyorum
 Anılarım yayılıyor artan is kokusuyla
 Bir tane daha yakıyorum...

"Bu kadar kibrit çöpü fazla değil mi?"

Belki... Ama bu bir şeyi değiştiremiyor
 Zira keyfim baştan böyle istiyor
 Bilirsin pek bir düşkünümdür keyfime...
 Keyfime ya... Keyfime...
 Şimdi de keyfime(!) yakıyorum kibriti
 Ne de kolay söylemesi...
 Belki bir gün de keyfime doğarım
 Hatta keyfime yaşar, keyfime ölürüm.
 Bir ot tanesi kadar kıymetli olan keyfime...
 Yakıyorum...
 Bir daha hatırlayınca bir daha yakıyorum.
 Kimi zaman ayalarım ağlıyor, denizler çekiliyor
 Yine yakıyorum...
 Doğru mu bilemiyorum
 Ağlıyorum yakıyorum
 Kızıyorum yakıyorum
 Sıkılıyorum yakıyorum
 Yakıyorum da yakıyorum
 Kibritler çığılıyor ben hala yakıyorum
 Onlar yandıkça ben de yanıyorum...

Sonra aniden güneş doğuyor
 Hepsini unutuyorum
 Çöpleri unutuyorum
 Kendimi unutuyorum
 Sadece gülüyorum

Birileri süpürüyor yerdeki kibritleri
 Ben devamlı gülüyorum
 Gülüyorum gülüyorum...
 Sonra bir tane daha yakıyorum...

Arda Çağan Güven

Yalnız Bahar

Kurumuş yapraklardan bir okul yolu
 Sonbahar takılmış topuklarıma
 Kurşunla karışık toprak kokusu
 Güzün dolanmış tarifsiz sabahlara

Karmaşık hülyalarda ceviz ağaçları
 İçimde anlamsız bi'suçluluk uğultusu
 Sokaklarda buruşmuş kâğıt topları
 Bendimde kararmış gök gürültüsü

Kararmış sabahlar, kopmuş fırtınalar
 Ötüşmüş horozlar, kesilecek başlar
 Akan haykırışlar, hüznü dakikalar
 Kaybolan anlar sessiz sokaklar

Sonbahar...
 Belki de tek sebebi Sonbahardır...
 Bu karartılar, çığlıklar
 Hüznü, kayboluşlar
 Sadece Sonbahardır...

Arda Çağan Güven

Serencam

Ne az şey bilirsin ilkin; ama öğrenmek istersin...
Sonra öğrenirsin, ne çok şey biliyorsundur...
Sonra başarısın, ne de başarılısındır...
Ve geriye bakabilirsen son günü,
Bilirsin: ne az şey başarmışsın , ne az şey biliyorsun...

Büyüme

Bir yok oluşun içinde yoğrulursun,
Bir var olma sancısı sancımazsa,
Yaralar ve bereler sarar Eyyüncesine,
Dört bir yanına çepeçevre

Biganeler görünce seni, şaşar,
Kaçtığı yer maveramızcasına kaçar,
Halbuki senin bir günahın yoktur,
Henüz büyüyor olmaktan başka.

Soğuk ve keskin kış karları yağdığında,
Don bastığı zaman yer yer yapraklarını,
Eğer bekleyebilirsen sabır ile baharını,
Sımsıcacık güneş ısıtacaktır bağrını.

Kurmaya Yüz tutarsa bir gün toprağın,
En içten Yağmurlar yağar,
Yeter ki kırma keni belini,
karanlıktan sonra gelecektir aydınlığın.

Büyüdükten Sonra

Güller ve meyvalar saçmaya başladığında,
Büyümeyi anladığını anlamış olacaksın,
Bir kez daha baktığında ise yanıldığını.
Büyüme sonsuz kez büyüme demektir.

Talha Maraş

Güneşim

Yine batıyor güneş, görüyorum
Usulca dalıyorum yine gözlerine
Vazgeçmiyorum asla ümit etmekten
Belki bir gün gerçekleşir diye

Yine batıyor güneş, hissediyorum
Görmek bile ısıtmaya yetiyor gönlümü
Daha önce sürekli görüpte hissedemediğim o duyguyu
Artık biliyorum ne kadar güzel olduğunu

Yine batıyor güneş, izliyorum
Daha önce hiç izlememiş gibi
Ardından gelen güzel gecenin sessizliğinde
Rüyaların en güzelini görmek için

Yine batıyor güneş, dalıyorum
Bu sefer son kez görebilecekmiş gibi
Etrafa saçtığın ışıkla beraber dalıyorum hayallerime
Belki bir gün gerçekleşir diye

Güneş gibisin
Sevdikçe içimi ısıtan
Yokluğunda donar bu kalp sen batarsan
Sensin aslında içimdeki hayatı yaşatan

Emre Karataş

Örümcekler, Yılanlar ve Tüm Diğer İstenmeyen Şeyler

Ahşap kulübenin kapısını aralamamla yılanlar dışarıya kaçıştı. İnce, kıvrak bedenleri çiğ ile ıslanmış otların arasında gözden kayboldu. Kulübeye dolan taze bahar havası pencerelere tutunmuş örümcek ağlarını titretiyordu. Ada havası yabancı kokardı. Baharda tazelenip serpilene bir yabaniği vardı. Örümcekler de yılanlar gibi terk ederlerdi beni yakında. Kulübe boşalır, kışın ayazı gelmeden yine dolardı. Git geller, adanın doğası gereği, hayatlarının ve hayatımın akışı içinde olağandı.

Adada herkesin bir işi vardır. Burada doğan herkes ya toplayıcı ya da kürekçidir. Kürekçilik pek eziyetlidir, gecesi gündüzü yoktur. Daima kürek çeker, kıtayı kaybetme korkusuyla, adanın dalgalara kapılmasına asla izin vermezler. Her birimiz kıtaya dair anlatılan hikayelerle büyüdüğümüzden, bir gün, yeterince çalışırsak, Tekne'nin bizi alıp kıtada yaşamamız için bir şans vereceğine inanırdık. Pek çoğunun gözünde Tekne, tanrının eli; kıta ise cennetiydi. Karnımızı doyurur, bize giyecek kıyafetler ve altına girebileceğimiz evler verirdi. Ama daha fazlasını değil.

Bu adada yokluk içinde yaşıyorken, başka bir yerde, daha iyi hayatların yaşandığına inanmaktan daha kolay, daha anlaşılır ne olabilirdi?

Tekne, her hafta kıtanın istenmeyen şeylerini taşırdı. Çürük meyveleri, kırık oyuncakları, ameliyatla değiştirilmiş eski burunları, modası geçmiş giysileri, örümcekleri, yılanları ve tüm diğer şeyleri... Bir toplayıcı olarak en çok yılanlarla karşılaşmıştım. Hiçbiri zehirli değildi. Hoş, kıtadan gelen hiçbir şeyin bana göre bir kusuru ya da hatası olmazdı zaten. Elmalar ziyan edilmeseydi de çürüyecekti, bu doğaldı. Oyuncaklar kırılrsa da oynanır, iyi bir giysinin yerini daha iyisi her zaman alırdı. Sanırım kıtanın gördüğü kusurları benim zavallı, toplayıcı gözlerim göremiyordu.

Sahile vardığımda, uzaklaşmakta olan Tekne'nin koyu dumanı ancak seçiliyordu. Tekne'yi şimdiye dek kendi gözleri ile gören olmamıştı. Kimseye görünmeden, adaya bırakacağını bırakıp uzaklaşırdı. Ancak her nasılsa, bunları getirenin bir tekne olduğuna, o teknenin varlığına karşı sarsılmaz bir inanca sahiptik.

Bir sürü ıvır zıvır saçılmıştı kıyıya. Toplayıcılar yiyecekleri, giyecekleri ve ıvır zıvırları ayıklarken, çoğu sürüngen olan "sevimsiz" şeyler ormana doğru kaçışıyordu. Kıtada hala bu ufak tefek yaratıklardan olması garipti. İzinli olmama rağmen, kimseciklerin olmadığı bir kenara oturup ayıklamaya başladım. Daha doğrusu ayıklıyormuş gibi yapmaya başladım. -Muş gibi yapmak çoğunlukla zihnimi oyalardı. Zaten bu kadar uzun süre çalışınca, çalışmamayı becermiyorsun. Ancak çalışmıyormuş gibi yapabilirsin.

Ufak tefek giysi yığınlarının arasında belli belirsiz bir kıpırtı olduğunda, kıtanın kravat adını verdiği boyun bağı ile oynuyordum. Ansızın aynı modelde ancak farklı renklerde kazaklarla dolu artık elbise yığınının içinden bir el uzandı. Şaşkınlıkla donakaldım. Yumuşak kumaşları aralayıp da elin sahibine ulaşmak öyle uzun sürdü ki... Ufak tefek, solgun tenli bir kadındı bu. Mor dudakları ve parmak uçlarıyla, birbirine girmiş saçları ve açlığın sokulduğu kemikleriyle bedeni buz gibiydi. Ne küçük elleri vardı, tırnakları ojeli ama kırılmıştı. Kıtanın kadınlarına has zarif, inci bir kolye takıyordu. Deniz suyu ile sertleşen elbisesi harap haldeydi. Kumral saçları kısacık kesilmişti. Fakat her nasılsa, ben bu kıyıya vurmuş bedende, harap olmuşluğun arasından sıyrılan saf bir güzellik gördüm.

Kolaylıkla kucaklayıp kulübeye taşıdım onu.

Artık elbiselerden birini giydirdim ona. Omuzlarına artık bir ceket koydum. Saçlarını tarayıp çiçeklerle süsledim. Kıtadan adaya ulaşana kadar epey zarar görmüştü belli ki. Burun kemiği hafif bir şekilde eğrilmiş, belki de kırılmıştı. Kadın uyanana kadar bir koşu istenmeyen şeyler yığınınına vardım. İstenmeyen onca burun vardı ki, beğenilmeyen, yüzüne tam oturacak olanı bulmam epey sürdü.

Kulübeye vardığımda uyanmıştı. Bana kıtadan hikayeler getirdi. Daha önce kimsenin anlatmadığı hikayeleri, ve hikayesini benimle paylaştı. Söylediğine göre, kıtada dev bir makine vardı, her şeye hükmediyordu. Kıtanın yeme, giyinme, davranma, konuşma ve tüm diğer alışkanlıklarını belirliyor, onları buna göre çalıştırıyor, buna göre üremelerini sağlıyor buna göre düşünmeye zorluyordu. Ve Kadın, derin bir uykudan uyanır gibi, bir gece, makineyi memnun edemeyecek kadar kendi varlığının bilincine ermişti. O vardı. Tıpkı yılanların, örümceklerin ve diğer tüm istenmeyen şeylerin var olduğu gibi... Hayatının üstünde hak iddia edebilme gayreti ile başkalarının bencillik diyebileceği seçimlerini büyük bir iradeyle yapmıştı. Ve tüm bunlar onu buraya, adaya getirmişti. Vücudu diri, elleri yumuşaktı ve saçları kısacık kesilmişti. İnatçılığının göstergesi dik burnu pek çok yerinden kırılmıştı. Karnının hemen altında ise, bir gülümseyi andıran eski bir yara izi...Onu tamir etmeyecektim. Ona ne bir burun ne de bir rahim verecektim. Onu hiçbir kalıba sokmaya niyetim yoktu. Sadece sevecektim. Kalan ömrümün her bir günü, bu ufak tefek, mücadelecı ruhu sevecektim. Mücadelesini sevecektim, gayretini ve tevazuunu sevecektim. Eksik değildi. Makineler eksik olurdu. Şüphesiz ki, Kadın, boş bir bedende akılsız bir makine değildi. Aksine, kıtada onlardan çokça vardı. Kıta, düşünen makineler, emreden makineler, çoğalan makineler, dövüşen makineler, konuşan makineler ve diğerleri ile dolup taşıyordu.

Gün batımına doğru, adanın en yüksek tepesine tırmandık. Kan ter içinde kalmış olmama rağmen, Kadın'ın yanakları dahi kızarmamıştı. Dudakları hala mordu.

“Güneş mi bu?”

Toprak rengi gözlerine yansıyan gün ışığı, Kadın'ın içine dolup geri taşıyordu. Sorusunu onayladım. Büyülenmiş gözlerini güneşten alamadı.

Temkinle yaklaşarak “Senindir.” Dedim. “Eğer beğendiysen.”

Gözleri tedirginlikle açıldı. Omzunun üzerinden bana bakarken dağınık saçlarının arasından altın sarısı ışık saçıldı. “Gerçek mi?”

“Güneş mi?” Diyebildim gözlerimi ondan alamayarak. Cevap vermedi, sadece gözlerime bakıyordu. Başımı salladım. Sonra başka bakmaya başladı. Kaşları çatıldı, gözleri derin bir şüpheye büründü.

O an pıtır pıtır eden sesi duydum. Saçlarının arasından, kulaklarından, parmaklarından sular damlıyordu. Sanki kırık tırnaklarının altından iri iri damlalar toprağa düşüyordu. “Gerçekse” dedi. “...muhakak sonu gelecektir.”

Yere yığılmadan önce kucakladım onu. Toprağa diz çöküp kadını kollarımın arasına aldım. Nemli teni buz kesmişti. Ciğerlerinden koca bir denizi kustu.

Boğulmuştu.

Defne yaprakları ve hoş kokulu çiçeklerle donattığım bedenini nemli toprağın derinlerine yattırdım. İnci kolyeyi çözüp, her bir taneyi sahibine geri fırlattım.

Sahile ufacık kadınlar vurdu. Örümcekler, yılanlar ve tüm diğer istenmeyen şeylerin tanrıçaları olmalarına izin verdim. Adamın tanrıçaları olmaları için her birini temizleyip, güzelce giydirdim. Tanrıçalarımın bana ihtiyacı var.

Greyfurtlu Gökyüzü ve Lüzumsuz Boşluk

Küçük bir sahil kasabasında tanışmıştık seninle. Gözlerindeki muziplik adımlarına yansiyordu. Kahverengi ayakkabılarınla ilk adım attığında bana yönelttiğin küçük bir “Buralardan mısın?” sorusu ve devamında gelen uzun konuşmamız. Zencefilli gazozum ve senin elinden düşürmediğin çilekli sodan. Çocuk parkındaki salıncaklardan birine ben birine sen oturduğumuz. Hafifçe esen rüzgar. Aradaki kocaman kahkahalarımız ve döktüğümüz minik göz yaşları. “Seni hep biliyordum.” deyişim, senin bir şey anlamaman. Anlamana gerek de yoktu zaten, hayallerimi bilmen imkansızdı.

Ilık bir akşam bugün, dün daha sıcaktı.
Bir de senin gelmeni bekliyordum ya gün bir türlü akmadı.
Sabah altıda kapımı çaldığında tek güne bakanlar uyanıktı.
Sessizce açtım kapıyı ya sana o en güzel sabahtı.

Elimden tutup götürdüğün gizli kasabalar ya da o tuhaf dükkanlar- her birinde daha iyi tanıdım gibi seni. Ha bir de herkesi tanıman yok mu, tam bir klişeydi. Elime tutuşturduğun bir taş-masmavi capcanlıydı, dükkân sahibi bizi çok tatlı buldu ya hani hediye ediverdi. Şimdi bakıyorum da gözlerinin içine, en büyük telaşımız hangimiz en güzel deniz kabuğunu bulacak olsun. En büyük yarışımız da dubaya en hızlı giden olsun. Bize hep aynı sarman kedi eşlik etsin. Bacaklarımıza dolansın, bahçemizi ezberlesin.

Ezberlemek demişken, yüzündeki her bir çizgiyi ne zaman ezberledim hatırlamıyorum. Ya da sesinin rengini ne zaman ayırt ettim o da yok. Adımlarımız ne zaman aynılaştı onun bile farkına varamadım. Gitarınla öyle böyle bir şeyler çalarken sana eşlik etmeye ne zaman başladım onu bile bilmiyorum sanırım. Şimdi akşam önümdeki uçsuz bucaksız denizlere bakarken fark ediyorum, ben ne zaman sana âşık oldum?

Tahterevallideyiz sanki bir ben aşağı gidiyorum bir sen. Hızlıca kayıyor sözcüklerimiz ağızımızdan ellerimize. Gözlüğünü kenara koyup alnını ovuşturduğunu hayal edebiliyorum. Böyle olmasını sen de istememiştin.

Renkler kafamda birikiyor, hep öyle olur zaten. Demin büyük bir turunculuk vardı kafamın üstünde- şimdise mavi. Hatta biraz mor gibi.

Bugün gökyüzü çok güzeldi. Gün batarken pespembe olmuştu biraz greyfurt gibi. Dün de çaresizce bakarken falımıza karşıma aşıklar çıkmıştı, hatta yıldızlar bile vardı. Her zaman çıkan şeyler doğru olmuyormuş. Bugün anladım.

Aynı lüzumsuz boşluktaım yine.

Ayaklarımı yine aynı iskeleden sallandırıyorum. Sadece bu sefer bana eşlik eden sen ve kendini kurt sanan sahil köpeğimiz yok. Hatırlıyor musun bir kez yanımıza koşarak gelmişti biraz da ıslaktı. Kendini bir anda sallayınca suları hep bize sıçramıştı. Ağzından istemeden olsa çıkan küfürü haftalarca sana hatırlatmıştım gülerek. Sonra bir gün iskelede denize doğru değil de sahile doğru oturmuştuk. Oradan geçenleri tesadüfi bir şekilde tam da bizim sahili izlemek istediğimiz zaman gördüğümüzde, bir çifte denk gelmiştik hani. Birbirlerine sayfalar dolusu sevgi sözcükleri yazacak gibilerdi. Sadece önümüzden yürümüşlerdi, ama ikimiz de bunu anlamıştık. Tişörtüm neden ıslandı? Dalgalardandır değil mi? Ağlıyor olamam, yoksa kabul etmiş olurum artık iskele ucunda tek başıma oturacağımı. Zaten köpek de gelmiyor artık- belli ki sana düşküdü o.

Bundan sonra takı stantlarını gezemeyeceğim. Hemen sorarlarsa nerede olduğunu oracıkta ağlamaya başlayamam. Yalan da söyleyemem. Elim ayağım karışır. Anlatamam da- haklıydın çünkü. Sen haklıydın çünkü -ben bağırdım çağırdım sana anlatamadım kendimi- . Haklıydın çünkü beni anlayamadın. Anlatamadım kendimi. Bağırırken sessiz kaldım. Yanında, ufacak tefecik kaldım. Kapattım sonra kendimi. Köşeme sindim sessizce. Kapımı kilitledim ve seni dışarıda bıraktım.

Napayım peki şimdi? Artık ağlıyorum o belli. Kimse de kalmadı şimdi? Senden başka kimsem yokmuş meğer. Senden başka yüzüne saatlerce daldığım yokmuş. Hayal kurduğum üstüne yaşam kurduğum kimsem yokmuş. Başka ağacım yokmuş benim. Sen bilinmedik bir gezegende bulduğum tek varlıkmişsin.

Yapayalnız değilim- takıcı teyze, sahildeki çift, iskele ve köpeğim benimle. Ama bunlara iki çift göz bakmadıkça ne anlamı kalıyor?

Yinelenen Orman

Karanlık çamurlu bir ormanın içindeyim. Buradaki her şey nefes alsa bile ölü gibi sanki. Pan onların ruhlarını çalmış gibi. Yaşayan tek şeye tutunmaya çalışıyorlar; tökezliyorum, düşüyorum, yuvarlanıyorum. Kafamı kaldırıp karanlık gökyüzüne bakıyorum, bu orman yıldızları da emmiş olmalı. Gücümü toplayıp yürümeye devam etmek istiyorum. Adımlarımın izini bıraka bıraka çamura bata çıka ulaşmak istiyorum bir şeylere. Nelere olduğunu orman da biliyor. Ulaşamayayım diye doluyor ayağımı. “Kolay kolay vazgeçmem ben devam etmeliyim, vazgeçmem bitiremez beni bu saçmalık.” Diyorum, kendime yalan söylüyorum. Akbabalara nefret ile bakıyorum, dallara tünemiş belirsizlikle beslenen canlılar onlar diye düşünüyorum. Koşuyorum, artık buradan çıkmam gerek- sürekli ayı noktaya gönderiyor benidaha çok koşuyorum, bir şekilde sabah olmalı. Gün ışığına kadar koşuyorum, Aynı çamurlu toprakta kendi izimi görüyorum. Her karışta ayak izim olana kadar koşmaya devam ediyorum. Koşarken içime ormanın is kokulu havasını dolduruyorum. Ciğerlerimin tamamına doldurduğum hava bile yetmiyor artık.

Tutunuyorum karanlıkta bulduğum ilk şeye. Sıcaklığı olmayan bir şeye tutunmuşum meğerse. Şimdi anlıyorum, insan hayatta kalabilmek için kendine söylediği yalanları bile kabul ediyor. Koşmaya devam ediyorum, koşuyorum koşuyorum koşuyorum; sabaha koşuyorum, doğuya koşuyorum. Kısa bir süre sonra buranın sabahı olmadığını anlıyorum, gökyüzü burada hep karanlık, hava burada hep soğuk, yerler burada hep çamurlu, hava burada hep kuru. Tutunduğum köşeye sınıyorum. Sessizlik içinde titrerken ormanı izliyorum. Sürekli birbirimizi izliyoruz gözümüzü kırpmadan. Burası benim için özel bir yer. Burası bana ayrılmış kötü yer. Burası benim ormanım. Nasıl çıkılacağını unutmuş olmam içimi ürpertiyor. Sürekli koşan küçük kızı buraya saklamış olmam tüylerimi diken diken yapıyor. Ormana sis çöküyor. Uyuyorum, uyuyorum, uyuyorum. Gözlerimi açıyorum. Bu sefer dinginlikle uyanıyorum, adımlarım o kadar hafif ki topraktaki göz bile oradan geçtiğimi anlamıyor. Parmak uçlarımda yürüyorum. Kısa bir süre sonra bir yere çarpıyorum. Buradaki her şeyden daha keskin, daha soğuk, daha acımasız. Önümde duran şeye şaşkınlıkla bakıyorum. Anılar yüzüme vurmaya başlıyor. Tuğla tuğla inşa edişim. Kendi evrenimi kurup dizdiğim bloklar. İçine bilerek koymadığım kapım camın pencerem.

Burası bana özel.
Burası benim kötü yerim.
Burayı ben yaptım.
Çıkamıyorum.

Bilgesu Özcan

İsimsiz Mezar Taşı

Mezarlıklar sadece insanların gömülmesi için değildir. Aslında her insan kendi mezarlığını zihninde taşır. Görmek istemediği gerçekler, hatırlayınca acı çektiği travmalar yahut ona zarar veren düşünceler. Hiçbiri somut değildir, elle tutulabilir bir bedenleri ya da duyabileceğiniz bir sesleri yoktur. Onları sadece hissedebilirsiniz. Kafanızın arkasında, zihninizde onlar için hazırlamış olduğunuz tabutların başında. Ve ne zaman ki onları bir tabuta koyarsınız, işte o zaman bir bedene sahip olurlar. Çünkü onları sadece bir düşünce olmaktan kurtararak, öldürebileceğiniz bir can vermişsinizdir. Çürümüş bedenleri çarpık, kırık ve yanmıştır. Ancak, eğer ki henüz yaşıyorlarsa, o tabutun kapağını açmak için ışığı görmeyi bekliyorlardır...

Verilen her kararın, beraberinde bir durumu da getirdiği gibi, her durumun da bir sonucu vardır. İşte bazen, kalbimizin bu sonuçları kaldıramayacağını anlayan akıl, bizden önce davranarak onları zihnimizde bizim bile nerede olduğunu bilmediğimiz bir yere koyar. Böylece onları yalnız bırakırız: yüzleşmekten korktuklarımızı. Karanlık ve soğuk bir yerde bir başlarına kalırlar, hiçbir sesin ve ışığın olmadığı izbe bir yerde. Ve gün geçtikçe içinde buldukları yalnızlık onları korkutur, tıpkı bizim onlardan korktuğumuz gibi. Korktukça ise güçlenirler, ve güçlendikçe; içinde buldukları zifiri, kendini yavaş yavaş alacakaranlığa bırakır...Ta ki ışığı görene kadar.

Aslında onlar için ışık, kendilerine benzeyenleri gördükleri yerdir. İzlediğimiz bir film, okuduğumuz bir kitap, belki de duyduğumuz bir ses... Işığı gördüklerinde ise, yılların verdiği bu karanlıktan ve yalnızlıktan bıkmış bir şekilde prangalarından kurtularak hızlıca tünelin ucuna koşmaya başlarlar, kendilerine. Aydınlığa vardıklarında ise, özgürlüklerine kavuşmuş olurlar. Ve işte o an hatırlanır: aklın, kaldıramayacağımızı bildiği için zihnimizdeki mağaraya ittiği bu hatıralar, bir bir hafızadaki yerini alır. Bu, kısaca “farkındalık” olarak bilinir.

Bu farkındalıkla birlikte karanlıkta olduklarını bile bilmediklerimizi bir anda ışığın tam ortasında görmek, ilk aşamada bizi sersemletir ve bundan müthiş bir rahatsızlık duyarız. Kabul etmek istemeyiz, onları ait oldukları karanlığa geri götürmek isteriz ama bilmediğimiz bir yere nasıl gidebiliriz ki? İşte o an, baş başa kalırız: kaçtıklarımızla, kaldıramadıklarımızla ve en çok da kendimizle. Ne yapacağım, nasıl kurtulacağım derken bir savaş başlar. Her savaşta olduğu gibi, bir kazanan ve bir kaybeden mutlaka olacaktır. Zira iki tarafın da kendini haklı gördüğü bir savaş asla bitmez, sadece şekil değiştirir.

Bu noktada ya olanları sindirip onlarla yaşamayı öğrenmemiz, ya da onları ebediyete uğurlamamız gerekiyor. Ancak onlarla yaşamayı seçmemiz durumunda bizim karanlık arkadaşlarımız olacaklarını ve ne zaman kendilerine benzeyen birini görseler, yüzlerindeki sinir bozucu gülümsemeyle bizi geçmişin karanlık sularına götüreceklerini unutmayın. Öte yandan, onları ebediyete uğurlamak istiyorsak zihnimizdeki mezarlığımızın neresi olacağına karar verme vakti gelmiş demektir.

Bu kararı verdiğimiz an ise, onları kabullendiğimiz andır: bir düşünceyi öldüremeyeceğimiz gibi, ona bir ruh vermek için önce varlığını kabul etmemiz gerektiğini anladığımız an. Uzun süredir sadece kötü bir düşünceden ibaretken, artık “biri” haline gelirler ve en tehlikeli kısım burasıdır. Onu kabullenerek yok ettiğinizi düşünmek gibi bir hataya düşmeyin zira onu kabullendikten sonra üstesinden gelebilirseniz bunu başarmış sayılırsınız. Bu yüzden, bir düşünceyi gömmeden önce onu öldürdüğünüzden emin olun. Aksi takdirde yaşamaya çalışacaktır ve bunu yaparken sizi öldüren o olacaktır. Ve eğer ki kendi mezarlığınıza gömülürseniz, tıpkı düşüncelerinizin ölmek için bir ruha sahip olacağı gibi; sizin ruhunuz da bir düşünce halini alacaktır. Kendi zihninizde kilitli kalırsanız, o kapıyı size kimse açamaz. Zira o kapının anahtarını bilen tek kişi sizsiniz. Tabutun kapağını açmak için ise görebileceğiniz tek ışığın yine kendiniz olacağını,

Ve mezarlıkların sadece insanların gömülmesi için olmadığını unutmayın.

ÖLÜ(M)ÜN RÜYASI

Gördüklerim gerçek değil,
Eğer ben gerçek değilsem.
Ancak nefes alıyorum ve buradayım,
Karanlık bir bilinmezin ortasındayım.
Kirpiklerimden rüya damlıyorken,
Dudaklarımdaki gerçekliğin tadını almaktayım.

Kafamın içi dopdolu,
Kafamın içinde miyim
Yoksa boşlukta mıyım?
Bir boşluk bu kadar yoğun olabilir mi?
Nefes almak her saniye güçleşirken,
Yaşamak daha çok anlam kazanabilir mi?
Ölü bir insanın bedeninde gibi hissederken.

İdil Avan

FROM
SANGAT

“TEKRARLIYORUM, SANAT BİR YAKARMA, BİR DUA BİÇİMİDİR VE İNSAN YALNIZCA DUASIYLA

-ANDREI TARKOVSKY.

Sinema hayatımıza girdiğinden beri, insanlığın sanatla gerçeklik üzerinden etkileşime geçmesi sanatın farklı bir boyut kazanmasını sağlamıştır. Sinema, gerçekliği soyut ve somut kavramlar üzerinden seyirciye aktaran, bunu yaparken seyircinin duygu durumunu etkileyen ve bazen de seyircinin duygu durumundan etkilenen bir sanattır. Sinema dendiği zaman ilk etapta aklımıza en sevdiğimiz filmler veya popüler kültür ürünleri gelse de, aslında sinema tam anlamıyla bir oluşumdur. Geçmiş, bugün ve muhtemel yarın, filmler aracılığıyla özel bir anlatımla insanlıkla buluşur. Geçmiş birikimlerin ışığında ilerler ve sürekli kendini yeniler.

Sinema, “ben varım” diyebilmek için bir ihtiyaçtır. İnsanın varlığının ta kendisidir. Hiç tanımadığımız insanların hayatlarına bir anda dahil olabilmemizi, onların hikayelerini duyabilmemizi sağlar. Hayatın içindeki her hikaye, anlatılmayı ister. Bizler sinemayı işte bu yüzden çok severiz. Çünkü anlatılan hikayelerde bazen kendi yaşantımızdan izlere rastlarız. Belki de hiçbir zaman bir değeri olmayacağını düşündüğümüz, önemsiz gördüğümüz izler. Ve sinema sayesinde, aslında ne kadar değerli anlara sahip olduğumuzun farkına varırız. Sinema sayesinde, hayatımız daha anlamlı hale gelir. Çünkü sinema var olmaktır. İzlediğimiz bir filmde kendimizden bir yansıma gördüğümüz anda, izlediğimiz film daha farklı bir anlam kazanır.

Hikayeler insanlığın hikayeleridir, bizimdir. Ve tamamen gerçeklik üzerine oluşurlar. Gerçekliği oluşturan şey yaşanmışlıklar ve yaşanmamış olanlardır. Bu sebeptendir ki her insanın mutlaka bir hikayesi vardır. Hayatın içinde karşılaştığımız her durum, tanıştığımız her insan bizim hikayemizin bir parçasıdır ve hikayeler oluşurken hiç kimse bir estetik kaygıyla yolunu çizmez, çünkü herkes gerçeği yaşamaktadır. Gerçek, yaşamak içindir ve sinema, yaşam dolu bir sanattır. Sinema unutulmamayı, hep var olmayı sağlar.

Sinema ile hikayeler somut bir hale getirilirken birçok ifade kullanır. Bu ifadeler; çekim teknikleri, kullanılan renkler, filmlerdeki ses dizaynı gibi unsurlarla sağlanır. Bu konuyu, çok sevilen filmler üzerinden detaylı bir şekilde inceledik. Sinema severleri daha fazla merakta bırakmamak amacıyla şimdi yazımı burada sonlandırıyorum.

İyi okumalar!

Melike Çan

CINEMA VERITE VE BELGESELDE DOĞRULUK

CHRONICLE OF SUMMER (JEAN ROUCH, EDGAR MORIN, 1961)

Chronicle of Summer, yönetmenliğini sosyolog Edgar Morin ve antropolog Jean Rouch'un yaptığı 1961 yapımı belgesel filmidir. Rouch' un deyimiyle bir deneydir. Film yapımcıları, kamera yokmuş gibi insanlarla iletişim kurmayı denerler. Bir bakıma, gerçeği filme almayı hedeflerler.

Belgeselde 1960 yazının Paris'inde yaşayan farklı profildeki insanların hayatları, deneyimleri, fikirleri ve dünya görüşleri birinci kişi ağzından izleyiciye sunulur. İzleyici, Fransa'nın o dönemki politik ve sosyolojik durumunu bireyler üzerinden görürken, aynı zamanda film yapımcılarının başlıca amacı olan gerçeği filme alabilmenin ne kadar yapılabilir bir şey olduğunu sorgular.

Chronicle of Summer, "Cinema Vérite" stilinin en iyi örneklerinden biridir. "Cinema Vérite", diğer adıyla "Gerçeğin Sineması", günlük hayattan insanları, hiçbir drama katılmadan, olduğu gibi doğal bir biçimde filme almaktır. Cinema Verite, büyük ölçüde, İtalyan Yeni Gerçekçiliğinin doğallığından etkilenmiştir. 1960'lı yıllarda teknolojinin gelişmesi ile kameralar hafiflemiştir. İkinci Dünya savaşının baskısından halkın durumu sinema sayesinde insanlarla paylaşılmıştır. Halk şiirsel sinemanın ötesinden gerçeği görmek istemiştir. Bu sebeple Cinema Vérite stilinde film yapımcısı, filmdeki insanlarla olağan ve spontane bir muhabbet gerçekleştirir. Sıradan durumlar ele alınır. İzleyiciyi etkilemek için ayrıca ışık ve sesle oynanmaz. Film yapımcısı el kamerasını alır ve işleyen sokakların, insanların arasına dalar.

Peki, amaçlar doğrultusunda, kamera olan yerde saf gerçeklikten söz edebilir miyiz? Bir tanık gibi gerçekliğin içine karışsak da gerçek olarak sunulan olaylar ne kadar doğrudur? Gerçek sokaklara ve insanlara baktığımızı zannederken, belgesel filmde aslında bizi saf gerçekten uzaklaştıran birden fazla element olabilir.

Kamera, benliğimizin belgelenmesi ve sonsuza kadar dünyada bir kanıt olarak yaşaması anlamına gelmektedir. Bu durum, insanlarda istemeden de olsa bir stres yaratır. Örneğin Chronicle of Summer filminde ilk defa Marceline ile röportaj yapmak istendiğinde, Marceline kameradan dolayı gergin olduğunu söyler. Filmdeki diğer insanlar bunu belirtmese de izleyici, aynı durumun oluşabileceğini tahmin eder. Filmin başka bir sahnesinde çift kendilerine doğrultulan soruları cevaplarırken kadının, adamın verdiği cevaplardan rahatsız olup onu uyardığını görürüz. Burada da kameranın normalde oluşabilecek durumların karşısında bir engel olduğunu tahmin edebiliriz.

Bir birey, kamera karşısında kendini anlatırken sosyal baskı ve ego faktörlerinden dolayı, fikirlerinde ve anılarında değişiklik yapabilir. Bu değişiklik ister bilinçli ister bilinçsiz olsun, izleyicinin onu, onun birey olarak kendisinin olmasını istediği yerde görmesini sağlayacaktır. Bu durumda temsil ettiği gerçekliğin kendi gerçekliği mi yoksa tarafsız gerçeklik mi olduğu sorgulanır. İstemeden de olsa beğenmediği taraflarını törpüleyebilir. Belki "Cinema Verite" kavramı ise başından beri budur. "Gerçeği törpülemek."

Bu değişiklik, film yapımcısında ise şu şekilde gerçekleşebilir; izleyicinin ilgisini çekmek için belgeselde yer alan kişi yi yönlendirebilir. Kişinin olaya tepkisi, bahsettiği konu, örnek vereceği olay düşünce veya anısı, bunların sıraları ve zamanları, film yapımcısı tarafından müdahale edilebilir. Bu değişiklik sadece kamera önünde değil, kamera arkasında kurgu odasında da gerçekleşebilir. Görüntülerin sırası, izleyicinin filme dair bakış açısını büyük ölçüde değiştirir. Hatta bu sıra izleyicinin kazanacağı yeni felsefi ve sosyolojik fikrin ynnde etkiler. Bu nedenle bazı zamanlar, film yapımcıları izleyiciye tarafsız bir bakış açısı sunmak istese de yapımın bir sbjektife kazanmaması çok zordur.

Filmde politik, sosyolojik ve ekonomik sıkıntılar diyaloglarda çokça geçiyor. Bazen bir işçinin yaşamından, bazen Auschwitz'de bulunmuş Yahudi kadından veya siyahi adamın Fransa'daki ırkçılık hakkındaki düşüncelerinden. Örneğin, bu sahnede Morin, Kongo meselesini gündeme getiriyor. Herkes görüşünü söylüyor. Bundan nceki sahnede ise hep beraber oturduklarında, Cezayir'deki politik olayların konusunu açıyor. Tartışma ıkıyor. Bunlar kamera olmasaydı da spontane olarak gerçekleşecek muhabbetler miydi? Bu durumda, izleyicinin doğaçlama gibi görünen diyaloglara rağmen, film yapımcısının vermek istediği sosyal mesaj için filmdeki kişileri biraz da olsa yönlendirdiğini düşünmesi muhtemeldir. Müzik sahnesi ve Marceline'in babasıyla Auschwitz'de olan anıları ise izleyiciyi duygusal olarak yönlendiriyor.

“Gerçeklik” kavramı belgeselde de çok geçiyor. Bir kadın Fransa'ya taşındıktan sonraki kişilik bunalımından bahsederken “gerçek” kelimesini kullanır. Morin sorar: “Gerçek derken neyden bahsediyorsun?” Bir bakıma kendisini aramaktadır, o da kim olduğunu bilmez. Bir ğrenci, hayat şartlarıyla nasıl kendinden, hayallerinden uzaklaştığından bahseder. Başka bir diyalogda adam, artık insanların kendi olamadığını ve hayatını sürdürebilmek, para kazanabilmek için bir etikete dönüştüklerinden bahseder. İnsanların verdikleri cevaplar bir nevi belgeselin sonundaki dilemmayı oluşturuyor. Aynı zamanda belgeselin sonunda gerçekliği sorgulamamıza sebep olan faktörlerden biri gibi görünüyor. Bu cevaplar olmasa da sorgulamamız gerekirdi. Fakat diyalogların bu şekilde gelişmesinin tamamen tesadüf olduğunu düşünmüyorum.

Peki izleyici ne istiyor? Filmin sonunda film yapımcıları ve filmde yer alan her insan sinema salonuna toplanır ve filmi izler. İzlenimleri sorulur. Bazıları kamera önünde yalan sylenilemeyeceğini söyler. Bazıları sahte bulurken bazıları da tam tersine fazla samimi, fazla açık ve yakışsız bulur. Hatta şöyle bir yorum vardır: “Genel anlamda konuşuyor-lar, gerçek hayatta böyle yapmayız.” Başka biri, gerçek sahneler ekilemek için kişinin duygusal olarak krizin eşiğinde olması gerektiğini vurguluyor. Başka biri ise şöyle çıkışıyor: “Bu şekilde sadece yapay sahneler çekilebilir.” Kimin rol yaptığı kimin yapmadığı tartışılır. Herkes için cevap farklıdır.

Peki ne zaman izleyici tatmin olacak? Ne zaman gerçekliğin ortaya çıkması engellenmez ve iletişim zorluğu yaşanmaz? Son sahnede film yapımcıları da kendilerine bunu sorarlar, onlarla kafa yorarız. Benim düşüncem, başlat düğmesine basıp görüntüler bel-gelenmeye başlayınca saf gerçeklikten bahsedilmesi çok zor. Fakat bundan şikayetçi değilim. Çünkü kamera ve sinema düşünceleri ve duyguları paylaşmak ve izleyiciye dokunmak için vardır. Ve sürprizlerle doludur aynı filmin sonunda da söylediği gibi “Biz sevgi uyandıran bir film yapmak istedik fakat görünüyor ki tepki uyandıran bir filmmiş.”

The Graduate (Mike Nichols, 1967)

Film Analizi

The Graduate Mike Nichols tarafından yönetilen bir komedi drama filmidir. The Graduate, Bonnie ve Clyde ve Easy Rider ile birlikte Yeni Hollywood'un başarılı örneklerinden biri olarak karşımıza çıkıyor. Film yeni mezun olan Benjamin Braddock'un hikayesini anlatıyor ve bu karakter, geleceğinde ne yapacağını bilmemektedir. Ebeveynlerinin arkadaşı olan Bayan Robinson tarafından baştan çıkarılmasının ardından hikaye Benjamin'in Bayan Robinson'un kızı Elaine'e aşık olmasıyla devam etmektedir.

Film, Benjamin'in yakın çekimiyle başlar ve uçak pilotunun uçağın Los Angeles'a indiğini duyurmasından daha sonra kameranın uzaklaşmasıyla Benjamin'in uçakta oturduğunu görürüz. Benjamin uçaktan indiğinde, onun ne kadar baskı altında olduğunu özetleyen bir şarkı olan Simon ve Garfunkel'in şarkısı "The Sound of Silence" kulaklarımıza çınlar. Daha sonra Ben'in, evde bir akvaryumun önünde yakın çekim görüntüsünü görüyoruz, bu sahnede karakterin yeni hayatı için umutsuz bir halde olduğunu ve tıpkı bir akvaryumun içindeki bir balık gibi sıkıştığını söyleyebiliriz. Benjamin, mezuniyeti için verilen partide üzerinde baskı hisseder ve partide insanlardan kaçmaya başlar, ama orada sıkışıp kalır. Ebeveynlerinin arkadaşları, cevabını dinlemeden partiye gelip gelmeyeceğini sorup dururlar ve Ben'in yetişkinlerin etrafındayken, yüzündeki endişeli ve huzursuz ifadelerin varlığını sıkça görürüz.

Bir sahnede Benjamin odasına gider, ardından Bayan Robinson da odaya girer ve Benjamin'in onu eve götürmesi konusunda ısrarcı davranır, ve eve giderler. Eve gittiklerinde, Bayan Robinson karanlıktan korktuğu için Ben'i içeri davet eder; onun kendisinin önünde yürümesini söyler. Bayan Robinson'un diğer istekleri gibi, Ben buna ikna olup eve doğru yürür. Salona girdiklerinde, kameranın Benjamin ve Bayan Robinson'un arkasında olması Ben'in onunla evde yalnız kalmaktan endişe duyduğunu gösteriyor. Bayan Robinson'un giydiği kürk manto ve elbise, yırtıcılığın bir sembolü olarak gösteriliyor: Ayrıca, bu yırtıcılığın sembolünü destekleyen birçok bitki de pencereden görülebiliyor. Bu, özellikle mise-en-scene'in filmde çok iyi kullanıldığı sahnelerden biridir.

Daha sonra, kameranın Benjamin'in yüzüne odaklandığı ve mise-en-sahnedeki dekorun bulanık olduğu görünümü, Benjamin'in Bayan Robinson'dan daha düşük olduğunu gösteriyor. Üstünlüğünü göstermek için sahnede Benjamin'den daha yüksek oturuyor. Bundan sonra, açtığı müzik, Bayan Robinson'un onu baştan çıkarmaya çalıştığı fikrini tetikleyen bir atmosfer yaratıyor. Sahnenin bu bölümündeki kamera çalışması, Benjamin'in karartılmasının ve Benjamin'in tepkisine karşı duygularını almak için Bayan Robinson'a odaklanmanın arkasındadır. Kamera Bayan Robinson'un bacağının arkasında görünür ve Benjamin'e odaklanılır.

Filmdeki bir diğ er önemli sahnenin, Ben'in partide dalış kıyafeti giydiğ i sahne olduğ unu düşünüyorum. Ebeveynlerinin baskısının bir sonucu olarak, Ben bir dalış kıyafeti giyer ve bir partide havuza atlar. Sahne ilk olarak seyirciyi Ben'in kostümüne uzun bir çekimle tanıtıyor. Daha sonra Ben'in bakış açısına (pov) geçer. Böylece, seyirci Ben'in baskı altında olduğ unu hissediyor. Benjamin havuza girdiğ inde, sadece suyun ve nefesin sesini duyarız. Ben'in havuzun altında sıkıştığ ını görüyoruz.

Akvaryum sahnesinde olduğ u gibi yine Ben bir balık gibi sıkışır. Yüze çıkmaya çalıştığ ında, babasının yüzüne aşırı yakın çekim görüyoruz ve annesiyle babası onu havuza geri itiyorlar. Bu, Ben'in seçimlerinin sınırlı olduğ unu ve ebeveynlerinin baskısının bir sonucu olarak yaşamaya devam ettiğ ini gösteriyor. Fakat bu sahnenin önemi, Ben'in ebeveynlerinin baskısından kaçmak için özellikle bu sahneden sonra, Bayan Robinson ile bir ilişki başlamasıdır.

Benjamin, otel odasında Bayan Robinson ile buluşmaya başlayıp yasak ilişki yaşarlar. Sonra Robinson'un kızı Elaine şehire gelir. Bayan Robinson, Benjamin'den kızıyla tanışmamasını ister, ancak ben Elaine ile tanışır ve ona aşık olur. Daha sonra Benjamin, Elaine'e annesiyle bir ilişkisi olduğ unu ve onunla olan ilişkisinin sona erdiğ ini söyler. Ancak, Elaine şehri terkedip gider. Benjamin Elaine'i sevmeye devam eder, ama Bay Robinson Benjamin'e kızından uzak durmasını söylüyor. Benjamin, Elaine'in evlendiğ ini öğrendiğ inde, son umutla kiliseye gider. Sahnede, Benjamin'in bakış açısından, Elaine ve evlendiğ i kişinin öpüşürken çok yakın bir çekimini görürüz. Ben, Elaine'in ismini cam bariyer arkasından bağ ırarak söylemeye çalışır. Nichols burada Benjamin'in film boyunca insanlarla olan iletişimini gösterir. Elaine'nin annesi, babası gibi etrafındaki insanlara aşırı yakın çekim yapılır ve Elaine onları duymaz sadece Ben'in bağ ırışını duymaya devam ederiz. Nichols burada izleyicilere Elaine'nin etrafındaki insanların sesini duyurmayarak sadece Ben'le ilgilendiğ ini göstermiştir. Sonunda, ben ve Elaine kiliseden kaçarlar ve otobüse binerler. Otobüsteki kalabalığ a baktıkları bir pov çekimini görürüz. Sahne, birlikte gülümserken orta yakın çekimi ile sona eriyor. Mike Nichols, sahnelerini ilerletmek ve karakterleri farklı şekillerde görüntülemek için filmde farklı kamera açıları kullanıyor. Ayrıca bize mise-en-scene, düzenleme ve müzik ile Graduate hikayesini anlatıyor. Film her açıdan mükemmel ve iyi planlanmış. Nichols'un filmde gösterdiğ i birçok yenilik, izleyicilerin hikayeyi daha iyi anlamasına neden oluyor.

Elif Rana Sıvri

MOONRISE KINGDOM (WES ANDERSON,2012)

Aşklarını özgürce yaşamak isteyen, marjinal ve her zaman dışlanmış olan iki cesur çocuğun eğlenceli hikayesi . Ailelerinden ve kendilerine üstten bakan yetişkinlerden uzakta aşklarını özgürce yaşamak için çeşitli zorluklar ve maceralar yaşarlar.

Fikrimce, filmi izlemek gerçekten çok eğlenceliydi. Çekimlerde sahneler arası geçişler oldukça yumuşak, sürükleyici ve son derece etkileyiciydi. Film boyunca önümüze çıkan karelerden yola çıkarak fantezi ve macera dolu bir dünyada olduğumuzu söyleyebiliriz. Film başlar başlamaz, gerek yönetmenin filmi ele alış biçiminden ve işleyişinden olsun, gerek renklerin kullanımı bu filmin bir Anderson filmi olduğunu hemen ele veriyor. Bu kendine has ayrıntılar onun filmlerinde kullandığı bir çeşit imzası olduğunu söyleyebiliriz. Film izlerken bu iki çocuğun zihnine indiğimizi hissediyoruz.

Renklerin kullanımı aynı bir çocuğun boyama kitabından fırlamış gibi fantastik, yaratıcı ve bir o kadar da ilgi uyandıran derece büyüleyici. Tümüyle bir fantezi dünyası izlenimi veriyor. Renklerden bahsetmişken, filmde yer alan evlerin mimari tasarımı da tıpkı düşlerden fırlamış gibi. İç tasarımları ise filmin çekildiği döneme uygun ve dekorasyonda kullanılan renkler insanın içini ısıtan türdendi.

Öte yandan hemen hemen her binanın yüksekliğinin bir öncekinden daha da yüksek olduğunu ve giderek göğe uzandığını görüyoruz. Kullanılan bu mimari seçimin sebebinin "Moonrise Kingdom" ismine bir çeşit atıfta bulunmak amaçlı olduğunu düşünüyorum. Bu inanılmaz derecede yükseği hedefleyen bina tasarımları, mükemmel fantezi filminin tamamlayıcıları olmakla birlikte, bu düşsel dünyada çıktığımız yolculukta, gerçek ve hayali birlikte sunarak bizleri her yönden tatmin eden bir illüzyon yaratmıştır.

Renk kullanımına geri dönersek, kullanılan soluk mavi gökyüzü, parlak sarı ve yeşil tonları, çokça huzur ve gerçekdışı bir yaz mevsimi havası veriyor. Her çekim inanılmaz bir şekilde temiz ve doğaldı. Genel olarak bakıldığında, Anderson'un filmi oluşturmak için simetriğe yakın çekimler yaptığı görülüyor. Ama bu filmdeki en önemli ayrıntı yine kullanılan renkler. Daha önce de söylediğim gibi, filmde güçlü bir yaz havası oluşturulmuştu. Bunun üzerine biraz araştırma yaptığımda sahnelerin çoğunun Anderson'ın iç yansımalarıyla dolu olduğunu gördüm. Anderson, küçükken her zaman bir tiyatro oyununda yer almak istemiş ama yapamamıştı. Onun yerine bir opera gösterisinde yer aldığı için filmde de bir opera sahnesini tekrar yaratmak istedi. Bir yaz tiyatrosu yarattı ve Benjamin Britten'in "Noye Flude" eserinin yeni bir versiyonunu tasarladı. Başka bir iç yansıma örneği ise Vanity Fair' a verdiği bir röportajda okuduğuma göre, Anderson daha küçük bir çocukken New England adasına tatil yapmaya gitmiş ve ona göre bu film o yaşlarda sahip olabileceği bir fanteziyi andırıldığını söylemiş. Bununla beraber hikayelerini ne kadar kişiselleştirdiğini ve çocukluğundan ilham aldığını görebiliyoruz.

Çekim stilleri ve hikâyenin yaratıcılığının yanı sıra, bu filmin ilgi çekici bir özelliği daha var, filmde kullanılan müzikler. Film boyunca kullanıldığı her sahneyi daha da etkileyici hale getiren ve filmin sürükleyiciliğini en üst düzeye çıkarmada etkili oluğunu düşündüğüm bu melodiler filmde her elementi birleştirici bir görev üstlenmiş gibi. Müzikler filmin anlatımı ile fazlasıyla uyumluydu, özellikle sahilde birlikte dans ettikleri sahnede yakalanan uyum çok akıcı ve keyifliydi.

Ama bu filmi benim için ilgi çekici yapan asıl şey yönetmenin, aşkın hem bu kadar tuhaf ve sıra dışı hem de böylesine derin ve içten olabildiğini başarıyla göstermiş olması. Bize birini sevmenin aslında ne kadar basit olduğunu gösteriyor. İlk tanıştıklarında Sam, Suzy'ye sadece bir soru sordu, " Sen ne tür bir kuşsun?" Ve hepsi buydu. Ona aşık olması için sadece bir soru Sam için yeterli olmuştu. Suzy onun için ilginçti ve onu merak ediyordu. Bu basit ama samimi aşkları için birbirlerine yazdıkları birkaç içten mektup yeterliydi. Aşkın ne kadar kolay, tuhaf ve eğlence- li olabileceği düşüncesi beni heyecanlandırıyor ve bunun çok etkileyici olduğunu düşünüyorum.

Özetlemek gerekirse, bu filmin bir şaheser olduğunu ve herkesin izlemesi gereken bir film olduğunu düşünüyorum. İlk bakışta çocuksu, basit bir komedi filmi olup olmadığı konusunda kafanız karışabilir ancak bir süre sonra ne kadar derin anlamlar taşıdığını görebilirsiniz. Bu film şimdiye kadarki favorilerimden biri. Bence insanları daha iyi anlamak ve sevmek istiyorsak, herkes bu filmi izlemeli ve derinlemesine anlamak için zaman ayırmalı.

Requiem For a Dream (Darren Aronofsky, 2000)

Darren Aronofsky'nin yönettiği ve Hubert Selby'nin romanından uyarlanarak senaryolaştırılan bu film bizlere bir bağımlılık dünyasını ve tüm karakterlerin bu bağımlılıkları karşısındaki çaresizliğini anlatıyor. Film, karakterlerin yaşadığı çöküşü bizlere çekimleriyle, kurgusuyla ve ses unsurlarıyla son derecede hissettiren bir yapıttır. Harry, kız arkadaşı Marion ve arkadaşı Tyrone uyuşturucu bağımlılarıdır. Harry'nin annesi Sara Goldfarb ise televizyon bağımlısıdır. Her karakterin belli bir amacı vardır. Üç arkadaş uyuşturucu satarak zengin olmayı hedefler, Sara Goldfarb ise televizyondaki programa davet edilmiştir ve eskiden giydiği kırmızı elbisesine girebilmek için diyet hapları kullanmaya başlar. Aronofsky hikâyesini, bağımlılığın ileri halini ve zamansal değişimini göstermek için üç mevsime yayıyor.

Hikaye yaz mevsiminde başlıyor ve Aronofsky bu kısımda canlı renkler, gündüz çekimlerini sıklıkla kullanıyor. Bu manzaralarının aydınlatılması karakterlerin iç dünyası ve ilişkileri gibi aydınlık ve iyi gittiğinin göstergesi olarak düşünebiliriz.

Üç arkadaş uyuşturucu alan gençler olmanın dışında Tyrone sayesinde iyi iş teklifleri alıyorlar. Sara Goldfarb ise diyet haplarını kullanarak kilo vermeye başlar. Fakat uyuşturucu ve hap bağımlılıklarının ilerlemesiyle birlikte bu karakterler için işler kötüye gider. Filmde sonbahara geçtiğimizde bir önceki evrede olan gündüz çekimleri azalır. Canlı renkler yerine daha çok soğuk tonlar görmeye başlarız. Sara Goldfarb'ın daha çok hap içmeye başlaması, Tyrone'un hapse girmesiyle onu kurtarmak için tüm parayı harcayan Harry ve Marion'un uyuşturucuları kalmaz ve bunlar karakterlerinin çöküşlerini gösterir. Aronofsky uyuşturucu alma sahnelerinin abartılı ses efektleri ve hip-hop montajıyla göstererek çok daha etkileyici kılmıştır. Bu hızlı montajın yanı sıra karakterin daha çok bağımlı hale geldiğini bu sahnelerin artması ve sürekli gösterilmesiyle anlayabiliriz. Bu şekilde izleyicilere bağımlılığın ne kadar tekrarlayıcı olduğunu da gösterir. Filmin son kısmı yani kışa geçildiği zaman karakterlerin ruhsal ve bedensel olarak en dipte olduğu anlardır.

Harry ve Marion'un hiç uyuşturucusu kalmaması sonucunda Harry farklı uyuşturucuları damardan almaya başlamıştır. Marion ise uyuşturucu kullanabilmek için bedeni üzerinden para kazanmaya çalışır. Tyrone tekrar hapse düşmüştür ve Sara Goldfarb içtiği haplar nedeniyle halisünasyonlar görerek mental sağlığı bozulur. Bu dört karakter de bağımlılıkları sonucunda bir şeyler kaybetmiştir. Sara akıl sağlığını, Marion bedenini, Harry kolunu ve Tyrone da özgürlüğünü kaybeder. Son sahne izleyiciye nefes almadan izlettiriyor. Kurgusu ve çekimlerinin yanında Clint Mansell'in soundtracki özellikle bu kadar etkilenmemizde büyük bir payı olduğunu düşünüyorum. Aronofsky izleyiciye hissettirmek istediği duyguları kurguyla, ses efektleriyle, yakın çekimleriyle çok iyi hissettiriyor. Bağımlılığa ve toplumsal sorunlara atıfta bulunmasıyla biraz kamu spotu hissiyatı veriyor olsa da filmdeki teknikler yönetmenin diğer filmlerinde de olduğu gibi çok iyi kullanılmış.

Elif Rana Sivri

İtalyan Yeni Gerçekçiliğinin geç ve vurucu filmi: “Umberto D.”

Sinemada İtalyan Yeni Gerçekçiliği, savaş sonrası İtalya'nın ekonomik ve sosyolojik durumuna ışık tutar. Yönetmenler hayatımızdan insanları ve sokakları sinemaya konu eder. İnsanların yaşadığı zorlukları süslemeden, vurucu bir gerçeklikle izleyiciye sunar, bir nevi bir pencere açar. Karakterleri aktörler yerine gerçek insanlar oynar. Set ise her günkü gibi işleyen sokaklardır.

Yeni Gerçekçilik döneminin altın yıllarına göre çok geç yapılmış olan, senaryosunu Cesare Zavattini'nin yazdığı, yönetmenliğini ise Vittorio De Sica'nın yaptığı, 1952 yapımı “Umberto D.”, uzun süre etkisinden çıkılmasının zor olduğu bir film. Gerçek hayatı tüm acımasızlığıyla ortaya koyan “Umberto D.”, döneminin sosyal, politik ve ekonomik sıkıntılarını gereksiz dram ve abartıya yer vermeden yaşlı Umberto karakteri üzerinden izleyiciye sunar.

Yaşlı ve yalnız bir adam olan Umberto, borçları dolayısıyla evinin kirasını ödemekte zorlanır. Köpeği Flike dışında dostu olmayan Umberto'nun İtalya sokaklarındaki ötelenmiş ve dışlanmış duruşu, filmin etkileyici müziğinin yanı sıra, Vittorio De Sica'nın kamerasıyla izleyiciye güçlü bir şekilde hissettirilir. İzleyici, onun yalnızlığına ve çaresizliğine tanık olmaktadır onun yalnızlığıyla bütünleşir.

Bir protestoyla başlayan açılış sahnesi, zam isteyen emeklilerin polisler yakalanmamak için saklanırken yaptıkları konuşmayla devam eder: “İzin almaları gerekirdi” der yaşlı bir adam. “Bize izin vermezlerdi” diye ekler Umberto. “O zaman evde oturmalıydık.” Fakat zaten aldığı maaş borçlarını ödemeye yetmediği için evini de kaybetmek üzeredir Umberto. Fakat umudunu kaybetmez. Yaşamak için savaşıyor. Aldığı yemeği köpeğine verir. Sokakta saatini satmaya çalışır. Yirmi yıldır kaldığı eski apartmanın sahibi, Umberto'nun odasını öğlenleri çiftlere kiraya verir. Ve ay sonu kirayı ödemezse Umberto'yu kovacağını söyler. Kiracının yanında çalışan kız, Umberto'nun köpeği dışındaki tek sırdaşıdır. Bir nevi onu kızı gibi görür. Diğer insanlar umursamazdır. Sokakta karşılaştığı insanlar, arkadaşları, evsahibi... Herkes kendi derindedir. Umberto evsahibi için, "Eskiden iyi biriydi savaştan sonra böyle oldu" der.

Film sadedir. Umberto hastalandığında ambulansı arar, çantasını hazırlar, kendisi yatar sedyeye, çantasını da kucağına koyar. Aşırılık yoktur, hayattır bu. Hastanedeyken, köpeğini emanet ettiği yardımcı kız köpeği kaybedince panikle arar Flike'ı. Çünkü onun tek dostudur. Kaybolan köpeklerin tutulduğu yerin hali ise hayvan haklarının geldiği durumu da gözler önünde serer.

Finale yaklaşırken, sinema tarihinin en vurucu ve ilham verici sahnelerinden biri yaşanır. Dilenmeye utanan Umberto, dilenmesi için köpeği Flike'a verir şapkasını. Bu sırada eski asker arkadaşı geçer sokaktan. Fakirliğinin ve umutsuzluğunun, Umberto'da yaşattığı utanç olduğu gibi yansır izleyiciye. Umberto asker arkadaşına yalan söyler. Tüm bunlar olurken seyircinin hissettiği acıma duygusu değildir, empatidir.

Umberto'nun başına gelen tüm talihsizliklerle, onun umudunu yavaş yavaş yitirilişini görürüz. Artık kendi hayatı konusunda çözümsüz kalır. Bir çıkış yolu yoktur. Fakat Flike vardır. Onu iyi birine emanet etmek ister. Hiçbir yere layık görmez onu. En sonunda köpeği çocuklara vermek için ebeveynlere yalvarırken seyirci de bu ümitsizliğin ve çıkmazın içine çoktan girmiştir. Flike'ı da alır trenin yanına gider, ölümü bekliyor sanarız. Flike kaçır ve intihar edemez. Yine de Flike'ın gönlünü almaya çalışır. Her zaman ki gibi ikisi birlikte ilerlerler. Sonuç yoktur. Toplum aynıdır. Hayat devam etmektedir.

Sevgili Bilge,

Bana bir mektup yazmış olsaydın, ben de sana cevap vermiş olsaydım. Ya da son buluşmamızda büyük bir fırtına kopmuş olsaydı aramızda ve birçok söz yarım kalsaydı, birçok mesele çözüme bağlanmadan büyük bir öfke ve şiddet içinde ayrılmış olsaydık da yazmak, anlatmak, birbirini seven iki insan olarak konuşmak kaçınılmaz olsaydı.